

Jóvenes **Consumidores**

2005 / 2006

Agenda
Europa

CATALUNYA

EL CONSUM SOSTENIBLE:
UN REpte PER A L'ESCOLA
DEL CONSUM DE CATALUNYA
I PER A LA CIUTADANIA

DESPLEGAMENT TERRITORIAL
DE L'ESCOLA DEL CONSUM
DE CATALUNYA

CONSUM SOSTENIBLE

CONSUMÓPOLIS

LA CIUTAT DEL
CONSUM RESPONSABLE

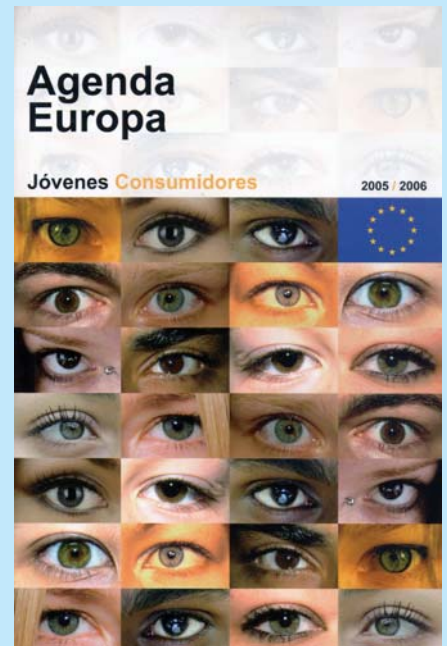
L'Institut Nacional del Consum i les Direccions Generals
competents en consum de les Comunitats Autònomes
organitzen per a tu un Joc-Concurs

Agenda Europa: Joves Consumidors

És una iniciativa europea encaminada a informar els joves sobre els seus drets com a consumidors i facilitar-los els coneixements necessaris que els permetin prendre decisions més informades.

- > **FOMENTA** l'educació del consumidor a l'escola, en proporcionar als alumnes els coneixements bàsics en àrees com: la gestió de finances personals, els drets dels consumidors i la seguretat a Internet.
- > **MILLORA** l'educació del ciutadà, ajuda els joves a prendre decisions informades, responsables i independents.
- > **POSSIBILITA** el desenvolupament de joves ciutadans més responsables i actius.
- > **AFAVOREIX** la interacció entre alumnes gràcies al kit per a professors amb exercicis i activitats motivadores.
- > **INFORMA** els joves sobre les conseqüències socials, econòmiques i ecològiques de les seves decisions com a consumidors.
- > **ESTIMULA** els joves a prendre consciència de la influència que exerceixen els mitjans de comunicació als quals s'exposen i que contribueixen a conformar els seus hàbits de consum.

L'Agenda Europa es distribueix en centres educatius dels 25 països de la Unió Europea. L'edició limitada és finançada per la Direcció General de Sanitat i Protecció dels Consumidors de la Comissió Europea (*). La gestió del projecte per a tot Europa és realitzada per la fundació «Generation Europe» i la coordinació per a Espanya es fa des de la XARXA d'Educació del Consumidor, per l'Escola Europea de Consumidors, en estreta col·laboració amb l'Institut Nacional del Consum.

Per saber com tenir accés a l'Agenda per al curs escolar 2006/2007 contacteu amb l'Escola Europea de Consumidors (la seva web és: www.infoconsumo.es/escuela i la web de l'Agenda: www.infoconsumo.es/agendaeuropa) al correu electrònic: escuela@infoconsumo.es. L'Escola Europea és qui coordina el projecte per a Espanya (en representació de la XARXA Espanyola d'Educació del Consumidor i amb el suport de l'Institut Nacional del Consum (INC, la Subdirecció General de Programes Europeus, l'Institut de la Juventut, la Representació a Espanya de la Comissió Europea i l'Oficina del Parlament Europeu a Espanya); Generation Europe Foundation és l'organització responsable d'aquest projecte per a Europa per encàrrec de la Comissió Europea (la seva web és: <http://www.generation-europe.org>).

L'Agenda Europa és gratuïta per als centres escolars espanyols. Només han d'estar atents a les dates de comanda (normalment als mesos de gener i febrer) que es poden realitzar en línia si entreu a les pàgines web abans esmentades. Les comandes són ateses per ordre d'arribada.

() Els números extras necessaris per a arribar a tots els centres escolars que ho sol·licitin, dins del termini, seran finançats per l'INC i les comunitats autònomes corresponents.*

> EDITORIAL

A la Reunió de la Comissió Gestora de la XARXA d'Educació del Consumidor, que va tenir lloc a Sevilla el passat 27 d'octubre, es van incorporar tres nous socis: la Junta d'Andalusia, el Govern de Navarra i la Ciutat Autònoma de Melilla. Amb aquestes incorporacions el mapa està pràcticament complet, a falta de Balears i Ceuta.

La XARXA es va començar a construir l'any 1998 amb tres comunitats autònomes (Cantàbria, Astúries i la Comunitat Valenciana); es va gestar com un projecte pilot per a Espanya patrocinat per la Comissió Europea; des del començament compta amb el suport del Ministeri de Sanitat i Consum –a través de l'Institut Nacional del Consum- i del Ministeri d'Educació i Ciència –a través de la Subdirecció General de Programes Europeus- i de les Direccions Generals responsables de l'educació en totes les CCAA membres. Així mateix, en formen part unes 50 organitzacions de Consumidors, més de 100 ajuntaments i prop de 600 centres escolars.

En aquests moments, el projecte més important és la coordinació de la XARXA E-CONS Comenius 3. La Comissió tècnica d'aquesta XARXA es va reunir a Sevilla el passat dia 28. Per a més informació sobre aquesta XARXA vegeu la seva web: www.e-cons.net

LA COORDINACIÓN

Segon Semestre 2005 Núm. 6

Tiratge: 13.850 exemplars

Edita: Xarxa d'Educació del Consumidor
<http://www.infoconsumo.es/eecred>

Adreça de la coordinació:

Escola Europea de Consumidors
del Govern de Cantàbria
C/ Nicolás Salmerón 7, 39009 Santander
escuela@infoconsumo.es

CONSELL DE REDACCIÓ

Coordinació de la revista:

Nieves Álvarez Martín

Coordinació per a cada Comunitat Autònoma:

Gonzalo Sánchez Moreno (Cantàbria)
Rafael González del Busto (Astúries)
Mª José López Ródenas (Comunitat Valenciana)
Esther Álvarez Fernández (Galícia)
Alejandro Salcedo Aznal (Castella-la Manxa)
Nekane Ribado Vitorica (País Basc)
Ana Grande Murillo (Extremadura)
Elena López Pleite (Madrid)
Francisca Pérez Jiménez (Aragó)
Carmen Herrero Álvarez (Castella i Lleó)
Mª José Gómez de Segura Martínez (La Rioja)
Luís Domínguez Rodríguez (Canàries)
Julià Guimerà Gargallo (Catalunya)
Mª Rosa Sancho Celdrán (Múrcia)
Elena Suárez Mariscal (Andalusia)
Mª Dolores Angosto Sánchez (Melilla)
Blanca Berruete Cilveti (Navarra)

Disseny de portades: Mª Isabel Gómez Bedia

Disseny i maquetació: Mª Luisa Lavín Solana

Impressió: J. Martínez S.L.

Dipòsit legal: SA-1486-2004

La Xarxa d'Educació del Consumidor permet la reproducció dels continguts que publica. No s'autoritza la utilització de cap contingut d'aquesta revista amb finalitat comercial o publicitària.

> SUMARI

CANTÀBRIA	Projecte «CONTRACORRENT» Trobada Europea de Professors Xarxa Temàtica COMENIUS3-E-CONS	4
ASTÚRIES	Decidimos nuestra salud: Hàbits de vida saludables i consum responsable	6
COMUNITAT VALENCIANA	Els DRETS dels CONSUMIDORS: Un projecte d'educació del consumidor per a un centre de Secundària	8
GALÍCIA	Aprenet a CONSUMIR	10
CASTELLA-LA MANXA	Objectius del Mil·lenni a través del CONSUM RESPONSABLE	12
PAÍS BASC	El centre escolar CEP Maestro ZUBELDIA LHIEI i els Tallers Itinerants de Consum 2004/2005	14
EXTREMADURA	Campanya de prevenció d'accidents de trànsit: «Viu per a explicar-ho»	16
MADRID	Sobre la tornada a l'escola... i les possibilitats que esta ofereix per a l'educació i la comunicació amb els infants	18
ARAGÓ	Activitats d'Educació del Consumidor a la localitat de Zuera (Saragossa)	20
CASTELLA I LLEÓ	¡No siguis enci@m! Consumeix hortalisses i verdures	22
LA RIOJA	Projecte de màgia educativa en els Centres Escolars de Primària	24
CANÀRIES	Tots formem part del consum	26
CATALUNYA	El Consum Sostenible: Un repte per a l'Escola del Consum de Catalunya i per a la ciutadania Desplegament territorial de l'Escola del Consum de Catalunya	28
MÚRCIA	137 Grups escolars de 26 centres participen en «CONSUMÓPOLIS» Es crea la comissió mixta entre Consum i Educació	30
ANDALUSIA	Jornades Regionals d'Educació per al Consum Certamen Andalus: Aprenem a Consumir	32
MELILLA	La ciutat autònoma de Melilla es reincorpora a la XARXA d'Educació del Consumidor	34
NAVARRA	Educació per al consum	36

ADRECES D'INTERÈS >38

RESSENYES >39

Projecte «CONTRACORRENT»

- El dia 15 de juny de 2005 va tenir lloc a l'Escola Europea de Consumidors el lliurament de premis de la Segona Fase del III «Pla Quadriennal d'Educació al Consumidor». El premi a l'excel·lència, així com el primer premi ex aequo en l'àmbit de la formació professional, va correspondre en el projecte «Contracorrent» de l'IES Manuel Gutiérrez Aragón, de Viénoles, coordinat per Fernando Peral María.

El projecte ha estat desenvolupat per un grup d'alumnes i el seu professor del Cicle Formatiu de Grau Superior de Dietètica. El tema a partir del qual es desenvolupa el treball realitzat és l'anàlisi de la publicitat en l'alimentació (la publicitat alimentària, una altra forma de veure-la).

Entre els objectius que es persegueixen, es troba l'anàlisi dels continguts d'anuncis relacionats amb l'alimentació i les estratègies que utilitzen missatges sanitaris per a promocionar el consum de determinats aliments, així com fomentar l'enginy i les habilitats creatives dels alumnes perquè reflexionin d'aquesta manera sobre els seus propis hàbits alimentaris.

Pels autors del projecte «els anuncis publicitaris que utilitzen com a reclam missatges relatius a la salut són normalment interessats i èticament reprovables. Un exemple, la mateixa empresa que ens anima a consumir un producte làctic *light* per millorar la nostra figura, pot induir-nos al fet que ens afartem de la mantega que conté perquè diuen que és molt natural, sense im- portar-los en absolut si els greixos saturats ens ompliran les artèries d'ateroma».

A partir de la recopilació i l'anàlisi del contingut d'anuncis d'aliments emesos a la televisió i dels missatges publicitaris que apareixen en els envasos dels aliments que podem trobar als centres comercials, els autors del treball van treure les seves conclusions sobre les estratègies utilitzades pels publicistes per a la promoció dels seus productes i van buscar propostes de missatges d'anuncis d'aliments amb missatges saludables.

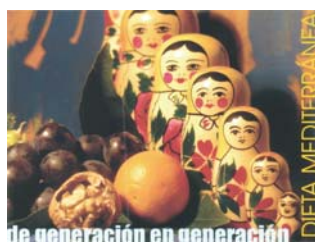
Amb tota la informació obtinguda i com a eix central de les activitats realitzades durant tot el projecte, els components del grup de treball van buscar idees creatives i enginyoses per introduir el missatge alimentari en una fotografia perquè impactés l'observador.

El resultat ha estat una sèrie d'imatges amb missatges publicitaris carregats d'una gran creativitat i enginy, que promouen hàbits alimentaris saludables i en els quals han participat tots els integrants del projecte com a creadors, redactors, actors-models, fotògrafs...

Com a mostra de la feina realitzada, us presentem un missatge publicitari recollit en la memòria del projecte. «La primera idea va sorgir de dues alumnes que opinaven que és molt difícil escollir la fruita quan tens la temptació de les pastes. Es van imaginar al diable i a un àngel que oferien les seves propostes sobre les plates d'una balança. Un altre alumne que es trobava enmig de les dues opcions tenia el dilema de què escollir. La resposta, va dir el grup, és clara «escull la més divina –l'àngel, la fruita».

*Cerezas, pendientes de tu salud
pendientes de tu belleza*

Paral·lelament, els autors del projecte «Contracorrent» han difós per Europa els materials realitzats, mitjançant la publicació d'articles en anglès amb els missatges promoguts en el projecte, en la web de la revista en línia per a joves consumidors «Yomag.net» o mitjançant la divulgació de l'experiència i els resultats del seu treball en la Trobada Europea de Professors, Xarxa temàtica Comenius 3.

Premis

Infantil:

- >Primer Premi, CP José Mª Pereda, de Los Corrales de Buelna, «Esteluca Verda», coordinat per Adriano Fernández Polanco.
- >Segon Premi, EEI La Robleda, de Santiago de Cartes, «Un bosc per a peus llargs», coordinat per Cristina Antón Guerra.

Primària:

- >Premi ex aequo, CP Quirós, de Cóbreces, «Construint un ecobrik-teatre», coordinat per Yolanda Pérez Mazón.
- >Premi ex aequo, CP José Mª Pereda, de Los Corrales de Buelna, «Sonata en verd», coordinat per Ángela Troyano Cestelo i Yolanda Gutiérrez Fernández.

ESO:

- >Primer Premi, IES Besaya, de Torrelavega, «Fer del consum un drama», coordinat per Álvaro Rubio Fernández.
- >Segon Premi, IES Las Llamas, de Santander, «Estalviant diners i energia», coordinat per Antonio J. Santos Polanco.

Batxillerat:

- >Primer Premi, IES Leonardo Torres Quevedo, de Santander, «Internet, una addicció?», coordinat per José Mª Iglesias Martínez.
- >Segon Premi, IES La Granja, de Heras, «Cocacola o Pepsi, aquesta és la qüestió» (*Cocacola o Pepsi, that's the question*), coordinat per Marino Pérez Avellaneda.

Formació Professional:

- >Premi a l'excel·lència i Premi ex aequo, IES Manuel Gutiérrez Aragón de Viésoles, «Contracorrent», coordinat per Fernando Peral María.
- >Premi ex aequo, IES Fuente Fresnedo, de Laredo, «Consumeixo amb molt de compte» (*Consumo, con sumo cuidado*), coordinat per Mª José Sáiz Rodríguez.

Educació per a Adults:

- >Primer Premi, CEPA Cabezón de la Sal, «El pes serà una festa», coordinat per Montserrat Aguirre Cabeza.
- >Segon Premi, CEPA de Santander, «Consum i Publicitat», coordinat per Elvira Buelga Terán.

Educació Especial:

- >Primer Premi, CCEE Padre Apolinar, de Santander, «La música dels aliments, si ara menjo sa... demà viuré millor», coordinat per Dolores Moreno Barrón i Paz San Juan Jiménez.
- >Segon Premi, ASPACE, de Santander, «Si consumeixes pensant, el medi ambient salves», coordinat per Ignacio San Miguel Coca.

Trobada Europea de Professors Xarxa Temàtica COMENIUS 3 - E-CONS

- El passat mes de maig (dies 12, 13 i 14) es va celebrar a Santander una Trobada Europea de Professors que treballen en temes d'Educació del Consumidor. La trobada va tenir lloc al Paraninfo de la Magdalena, a Santander, Cantàbria. L'esdeveniment va ser organitzat per la XARXA E-CONS i es va gestar des de l'Escola Europea de Consumidors del Govern de Cantàbria. Hi van assistir 250 participants de 21 països europeus.

La trobada va partir d'una ponència marc sobre consum responsable i va abordar, fonamentalment, els temes següents: consumir en el segle XXI, Internet i comerç electrònic, targetes de crèdit, telèfons mòbils, sobreendeutament, publicitat i mitjans de comunicació.

La XARXA E-CONS compta actualment amb 1.000 centres escolars de tot Europa, 28 institucions membres i 195 col·laboradors de 23 països. La XARXA E-CONS s'emmarca dins l'acció Comenius 3 del programa comunitari Sòcrates. Aquesta acció fomenta la creació de xarxes temàtiques per agrupar i potenciar projectes Comenius 1 en diferents àmbits d'interès comú. Aquestes xarxes tenen per objectiu promoure la cooperació i la innovació educativa en l'educació escolar.

El tema fonamental d'aquesta XARXA és l'Educació del Consumidor. Per tant, la finalitat de la XARXA E-CONS és impulsar la formació dels consumidors perquè actuïn de forma conscient, crítica, solidària i compromesa amb el seu entorn mediambiental; que coneguin els seus drets i assumeixin les seves responsabilitats en una Europa en procés d'ampliació, dins d'uns valors transversals clarament definits.

Decidim la nostra salut: Hàbits de vida saludables i consum responsable

El CP Villalegre de Avilés, Astúries, desenvolupa el Projecte de Salut i Consum, denominat «Tu decideixes la teva salut i el teu benestar: aprens a nodrir-te, consumir i somriure». Aquest projecte té l'objectiu d'adoptar hàbits de vida saludables que comportin un consum racional i responsable, i reconèixer situacions i conductes que puguin implicar perills o riscos per a la salut¹ i ser capaços d'afrontar-les i evitar-les amb responsabilitat i criteris propis.

Així, en el marc del Programa Astúries Espai Educatiu, Acció Educativa per a la Salut, convocat per l'Administració Autònoma asturiana, treballem els temes de nutrició, higiene i consum responsable, i comptem amb la participació activa dels escolars, famílies, agents sanitaris i culturals de l'entorn.

Amb aquesta premissa ens constituïm en un grup de treball al voltant dels tema «hàbits alimentaris saludables i dieta equilibrada». Un cop constituït el grup, concretem com a activitat inicial la realització d'un diagnòstic nutricional del Centre Escolar. Amb aquesta finalitat dissenyem enquestes que inclouen qüestions relatives als diferents nutrients que els alumns ingereixen durant un dia i als hàbits de consum referits, **molt especialment, a les lllaminadures. A partir de l'estudi i representació² de les dades quantitatives de totes les classes del Centre vam deduir, com a conclusió important, la carència general del consum de verdures i fruites i l'excessiva presència de dolços en la dieta diària del nostre alumnat. Tot això confirmat amb la problemàtica que els pediatres del Centre de Salut de la Zona i de l'Hospital aborden en la seva activitat quotidiana.**

Davant d'aquesta situació i per aconseguir que tots els alumns assoleixin

plenament el seu potencial de salut, en el marc d'una alimentació variada i natural i un consum responsable, vam dissenyar un pla d'actuació que implicava diferents àrees curriculars, tota la Comunitat Educativa, professionals sanitaris, ONG i institucions (públiques i privades). Aquest pla suposava partir del treball i la investigació activa dels alumns³, i prendre com a referència diferents fonts d'informació (pàgina web, creada pel Grup sobre els temes de nutrició i consum i esport i salut; consulta de bibliografia actualitzada, etc.). Així mateix, la realització de sortides de camp a Centres de Producció Ecològica, de transformació d'aliments i Centres de Formació del Consum, ens ha permès d'especialitzar-nos en el tema «Hàbits saludables en la infància i aliments ecològics». L'alumnat en va poder conèixer la producció *in situ*, la necessitat d'utilitzar racionalment els recursos naturals (reutilització i reciclatge de residus a l'hort) i la millora de la qualitat de vida i salut. Al mateix temps, amb les Visites als Centres de Formació, els alumns van poder profunditzar en la cura i protecció del medi ambient, bosc i mar, la recollida selectiva de residus i reciclatge, la producció i l'etiquetatge d'aliments i la compra ecològica i els envasos.

Però el que va ser vertaderament important va ser la **Setmana de l'Alimentació i el Consum**, com a conseqüència del gran

impacte que va tenir en l'àmbit del Centre Escolar i de la Comunitat Local. Durant aquesta setmana ens vam especialitzar en els temes més prioritaris, variats i adaptats a les diverses necessitats i interessos de l'alumnat. Les activitats es van centrar, fonamentalment, en **l'exposició** d'experiències, treballs i materials didàctics realitzats per ells mateixos a les aules y als Centres de Formació del Consumidor: característiques generals d'una dieta saludable⁴, l'estudi dels cereals, concretament del pa, la importància de realitzar un esmorzar complet, els lactis i els seus derivats, l'etiquetatge de productes, la importància de les fruites i verdures⁵, el consum de productes naturals⁶, de productes ensucrats, els aliments consumits a l'hora del pati i les recomanacions respecte de les lllaminadures, refrescos, etc. A més, es van desenvolupar **xerrades, taules rodones (importància de realitzar un esmorzar complet i una dieta diària variada), debats (problemes alimentaris i canvi d'hàbits) i tallers amb el suport de totes les entitats col·laboradores en el Projecte, especialment personal sanitari i representants dels Centres de Formació del Consumidor.**

En aquest sentit cal assenyalar la producció de iogurt natural, la lectura i la interpretació d'etiquetes dels diferents tipus de iogurts, el tast a cegues de sucres i fruites

i la producció artesanal de postres a partir de productes naturals i de forma creativa i participativa per tot l'alumnat del Centre.

Una altra experiència, celebrada en el marc d'aquest esdeveniment, **va ser el circuit de bicicletes i el taller de relaxació**, sota el lema «**moc el cos, relaxo la ment i tinc cura del meu entorn**». Els alumne@s van mostrar a tota la Comunitat Escolar la relació entre hàbits saludables (pràctica d'exercici físic i oci actiu) i medi ambient; entre consum responsable i conservació dels recursos (la qualitat de l'aire); la pràctica d'exercicis de relaxació possibiliten, a més, les relacions d'equilibri, respecte mutu i cooperació entre els nens i nenes.

En aquest sentit vinculem la salut dels alumne@s amb el consum responsable, i eduquem per a un futur sostenible, perquè la nostra Terra és la nostra vida i en formem part. En aquest marc de la cura del medi ambient vam desenvolupar durant el mes de febrer **els tallers de reutilització i reciclatge de paper en el Centre**.

Així mateix, a través de les actuacions de l'alumnat i de la taula rodona, celebrada el dia 5 de juny de 2005⁷, els alumne@s van poder apreciar la importància de la implicació activa de tots els ciutadans per conservar els recursos, garantir la salut i el futur del planeta.

D'altra banda, com a mostra de la preocupació per l'educació en el consum responsable, en particular en el consum de llaminadures i el marcatge de preus, vam

elaborar una ponència en col·laboració amb els alumne@s per participar en les Jornades sobre la «**Importància per al Consumidor del Marcatge de preus**», on els alumne@s van exposar les activitats concretes encaminades a adoptar decisions de compra nacional i responsable⁹, sense grans quantitats de sucres perjudicials per a la nostra salut. Posteriorment, van intervenir en el debat juntament amb els representants d'altres comunitats autònomes. D'aquesta manera vam impulsar la participació, responsabilitat i innovació en els temes de salut i consum que afecten els escolars, i ens afirmem en la pràctica d'un consum crític i responsable.

Pel que fa a aquestes pràctiques, ens van cridar l'atenció dos fets: l'interès dels nens i nenes en la realització de les activitats, ja que en tot moment es van mostrar receptius a realitzar-les i la participació dels pares en les activitats programades. Això es va fer palès en la col·laboració dels treballs de l'aula i en els tallers desenvolupats al Centre.

Finalment, ens va impressionar la participació desinteressada d'organitzacions i sobretot la càlida acollida dispensada per l'Hospital i l'Agència de Sanitat i Consum als alumne@s, així com el tracte proper de tots els monitors dels Centres de Formació durant les Visites que s'hi van realitzar.

Per tot això podem concloure que aquest projecte té resultats positius per a la Comunitat Educativa que no

podem obviar: prendre consciència de la necessitat d'una dieta equilibrada i variada, pràctica d'exercici i un consum responsable per al desenvolupament

físic, psíquic i social dels nens i nenes; fomentar en el professorat el treball en equip i la innovació metodològica¹⁰ sobre hàbits saludables en la infància; unir als nens i nenes de diferents classes en la realització d'un treball comú; afavorir l'aprenentatge de les noves tecnologies com a eina de coneixement i comunicació; incrementar la participació dels pares i mares, professionals sanitaris i serveis de protecció del consumidor en un treball conjunt i, finalment, fer del nostre Centre una escola que treballa conjuntament amb la comunitat local, regional i nacional per adquirir capacitats i habilitats essencials per a un millor desenvolupament a la vida quotidiana i fins i tot per enfortir llaços amb altres Escoles de la Comunitat Europea.

Isabel Aguilera Aguilera
Coordinadora del Projecte de Salut i Consum
CP Villalegre Avilés (Astúries)

1. Aquest és el cas d'una alimentació inadequada (dieta monòtona, empobrida per excés de greixos o sucres), vida sedentària i consum compulsiu, irresponsable i malgastador.
2. Vegeu les dades quantitatives i les representacions gràfiques corresponents.
3. Cada alumne es va poder especialitzar en un tema; llet, fruites, verdures, sucres (llaminadures), pastes i farines, greixos saturats, llegums, peix; així com en mesures concretes per a la conservació del medi i els recursos. Posteriorment es va realitzar una posada en comú dels grups de treball.
4. Elaboració del power point.
5. En espanyol i anglès.
6. En llengua asturiana.
7. Hi van participar representants de l'Administració Autònoma (Programes Europeus i Agències de Sanitat Ambiental i Consum).
8. Celebrat per l'Agència de Sanitat Ambiental i Consum, a Oviedo.
9. Ha d'existir un marcatge i un etiquetatge de preus de les llaminadures.
10. Destaquem la importància de l'experimentació i treball empíric relatiu a la nutrició i l'esport, treballs curriculars a l'aula segons l'edat de l'alumnat, activitats pràctiques amb experiments, tallers, debats, taula rodona, treball cooperatiu (murals, anàlisi de l'etiquetatge, investigacions, etc.).

Els DRETS dels CONSUMIDORS: Un projecte d'educació del consumidor per un centre de secundària

L'IES Bovalar de Castellón, va obtenir el primer premi, en la categoria de 12 a 16 anys, en el concurs «Joves Consumidors 2005» organitzat per la Generalitat Valenciana, amb un projecte original, ric en activitats i propostes, que abordava els drets dels consumidors. En aquest centre l'educació del consumidor és des de fa molts anys una realitat en els seus projectes educatius. Aquí apuntem algunes de les línies del treball realitzat.

**Per començar...
escollim continguts ,
escollim objectius**

Continguts:

- > Drets i deures dels consumidors
- > Vies de reclamació

Objectius:

- > Traduir les lleis a un registre entenedor per a l'alumnat
- > Fomentar una actitud crítica per analitzar drets i deures del consumidor
- > Fer conèixer les passes i vies per reclamar
- > Difondre el que han après a la resta de la Comunitat Escolar
- > Fomentar les relacions interpersonals entre l'alumnat
- > Desenvolupar valors de tolerància, solidaritat, cooperació i respecte, que són fonamentals a la nostra societat

El projecte..... explicat
per Azucena, Pilar, María,
José i Tania
(Article de premsa
elaborat per aquests
alumnes)

L'IES Bovalar va participar en el concurs «Joves consumidors 2005», per promoure l'educació del consumidor als centres educatius de la Comunitat Valenciana. El certamen està finançat per la Conselleria d'Empresa, Universitat i Ciència. Aquest any el tema a treballar ha estat «Els drets i deures dels consumidors i usuaris».

Amb aquest projecte ens sentim molt il·lusionats, ja que, a més d'aprendre com resoldre els problemes que se'ns plantegen com a consumidors, hem après les vies per solucionar-los i ho hem fet d'una manera lúdica, i per tant ens ho hem passat molt bé.

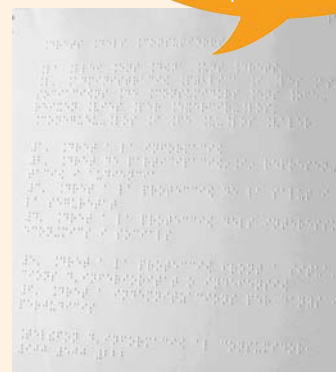
El projecte ha constat de tres parts:

PRIMERA PART: La primera ha estat la part teòrica. Hem recopilat informació a través d'Internet, de bibliografia, dels Serveis Municipals, de l'OCU de la Conselleria de Consum, etc. A classe hem llegit l'Estatut dels Consumidors i Usuaris de la nostra Comunitat, i hem comentat tots els punts dels drets que com a consumidors i usuaris tenim.

SEGONA PART: La segona part ha estat pràctica, hem fet moltes activitats relacionades amb el tema:

- > Modificar la lletra de la cançó de Raimon « SOCIETAT DE CONSUM » i realitzar una *history board* per elaborar un còmic.
- > Reportatge fotogràfic.
- > Confeccionar una notícia de premsa.
- > Plantejar problemes que ens trobem relacionats amb el consum.
- > Resolució de tots aquells problemes que ens puguin sorgir en un viatge en avió.
- > Xerrada amb el representant de l'Oficina del Consumidor i Usuari (OCU) de Castelló, sobre els drets i deures del consumidor i usuari, el senyor Juan Carlos Insano.
- > Confecció d'un díptic.
- > Cartell sobre els drets del consumidor.
- > Visita a l'Oficina Municipal del Consumidor i al CERCA.
- > Elaboració d'un joc dels drets.

El fullet dels drets dels consumidors en llenguatge per a cecs

L'ÚLTIMA PART: L'última part ha estat divulgativa. Hem realitzat una campanya de conscienciació de l'alumnat del centre per aconseguir que els nostres companys siguin uns joves consumidors responsables i crítics.

Ho hem fet a través de:

- > Cartells
- > Enquestes
- > Programa de ràdio
- > Premsa

Desitgem que el nostre projecte agradi i sigui guanyador d'un premi, cosa que ens ajudaria a augmentar la nostra autoestima, perquè així ens motivaria en els nostres estudis.

Com a joves consumidors hem après a fer servir els nostres drets i a solucionar els problemes que com a usuaris podem trobar-nos.

I el professorat...
avalua

A través d'aquest projecte hem aconseguit motivar els nostres alumnes, ja que han participat tant en el procés de preparació com en el d'elaboració del treball; han augmentat la seva autoestima en sentir-se protagonistes, perquè han deixat de ser elements passius, i han desenvolupat la funció de transmissors per als seus companys i per a la resta de la Comunitat Educativa; i esperem que tot el que han après els serveixi per a la vida quotidiana.

S'ha pretès convertir-los en ciutadans compromesos amb el consum responsable. Fem una avaluació positiva perquè hem aconseguit que els alumnes difícils de convèncer mostrin interès

i s'hagin implicat en tot el procés. S'han convençut que poden fer coses bé i poden ser elements de transmissió.

S'han sentit valorats, escoltats i admirats per la resta de companys i les seves famílies.

Sincerament, val l'esforç que hem fet per dur-ho a terme.

Per a més informació...

Elena Nebot
IES Bovalar
Partida Bovalar. Quadra 3°- Castelló
Tel. 964 25 75 29

Aprenent a CONSUMIR

- Durant curs 2002-2003, el primer del nostre institut a la Xarxa Europea d'Educació al Consumidor, vam desenvolupar la investigació de camp que intentava respondre a la pregunta: *Sabem consumir?* Després d'un treball important dels alumnes i les alumnes de Sociologia de Batxillerat vam arribar a la conclusió que la població de Viana do Bolo, Vilariño de Conso i A Veiga tenien llacunes importants en el coneixement dels seus drets i deures com a consumidors responsables. Els resultats de les enquestes es poden consultar en la publicació de l'Institut Gallec de Consum, on apareixen les millors memòries de centres gallecs adscrits a la Xarxa Europea d'Educació al Consumidor del curs passat.

En el curs 2003-2004, el segon a la Xarxa, vam intentar que dins el sistema educatiu de l'Ajuntament s'intentés solucionar en part aquest desconeixement detectat. Amb aquesta finalitat vam incloure tota la població escolar, amb grups de pares i mares del programa «Preescolar na Casa», amb alumnes del CEIP Bibei i amb alumnes de l'IES Carlos Casares; en aquest últim cas vam incloure un grup d'alumnes amb necessitats educatives especials.

Paral·lelament, la formació del professorat en el camp de l'educació per al consumidor va completar el nostre treball.

Més tard, en el curs 2004-2005, per acabar el trienni del projecte, professors i alumnes vam intentar apropar als ciutadans dels ajuntaments els nostres aprenentatges del curs passat, per aconseguir millorar els resultats de l'enquesta de la qual va néixer el treball d'aquests tres anys.

El suport, l'ajuda i el reconeixement de l'Institut Gallec de Consum va suposar una empenta vital per al grup de professors que vam desenvolupar el projecte i també un estímul per als pares i alumnes, que, amb passes de gegant, comencen a tenir consciència de la importància del seu rol com a consumidors i la possibilitat de reivindicar els seus drets a través de mitjans tangibles i efectius.

Introduir l'educació per al consumidor a les tintorereries i en determinades matèries com l'anglès i el francès, promoure la formació del professorat en temes de consum, a través del centre de formació del professorat, realitzar alguna activitat formativa per als pares i mares, amb la col·laboració de l'AMPA o incidir en els aspectes que relacionen consum, salut i medi ambient, van ser objectius fonamentals en aquesta tasca de conscienciació en un medi on aquestes idees semblaven, en un primer apropament, un xic difuses o alienes.

Vam organitzar els continguts en quatre grans blocs i vam intentar aconseguir aprenentatges eficaços que comportessin conceptes (conèixer què és un arbitratge de consum o què és l'IGC), procediments (saber formular una reclamació o saber interpretar una etiqueta) i actituds

(reflexionar sobre l'impacte que té la forma de consumir en la societat, la salut i el medi ambient). Els blocs de continguts tractats van ser:

- > Drets i Deures del Consumidor
- > Legislació (Estatut Gallec del Consumidor i l'Usuari)
- > Reclamació i Arbitratge
- > Seguretat dels productes
- > Consum Ètic i Responsable
- > Consum, Salut i Medi Ambient
- > Publicitat

Donada la varietat de població escolar a la qual preteníem arribar, vam haver d'utilitzar metodologies diferenciades per grups i dirigides cadascuna per subgrups de professors i professores de la Xarxa. A la primera reunió de treball van quedar formats els grups dirigits a:

- > Pares i mares del programa Prescolar na Casa.
- > Alumnes del CEIP Bibei de Viana do Bolo.
- > Alumnes del IES Carlos Casares de Viana do Bolo.
- > Alumnes amb necessitats educatives especials del IES Carlos Casares de Viana do Bolo.

Tot el professorat implicat a la Xarxa es va incorporar a un Projecte de formació en centres i va treballar de manera coordinada amb les activitats de la Xarxa. A més del gruix principal d'activitats també vam pretendre que l'educació del consumidor fos tractada a través dels nostres camps (tasques fora del centre, concursos...), com una temàtica més, com a reforç de les tutories específiques.

Les activitats es van desenvolupar des de desembre de 2003 fins a setembre de 2004. Les tutories amb els alumnes van tenir lloc en el segon i tercer trimestre del curs. En acabar el curs passat vam considerar oportú formar-nos de manera més intensiva amb vista a l'educació del consumidor. De totes les possibilitats vam optar per sol·licitar un projecte de formació en centres a la Conselleria d'Educació i Ordenació Universitària. Com que el nombre de professors per concedir-lo ha de ser la majoria del Claustre, vam optar per sol·licitar-ne un sobre la temàtica: «Introducció dels temes transversals en el currículum». El professorat va optar entre tres grups: Educació del Consumidor, Educació Mediambiental i Convivència Escolar. Els membres de la Xarxa ens vam incorporar al primer.

Per treballar vam haver de reunir-nos cada 15 dies, per preparar les tutories i adaptar-les a cada nivell educatiu. La setmana següent a la reunió vam repartir els grups i vam realitzar la tutoria preparada amb tots els cursos d'ambdós centres. La setmana següent vam avaluar les tutories. A això vam afegir tres sessions de tres hores amb una experta en publicitat que ens va formar en el propi centre.

Emilio García del CEFORE do Barco de Valedorras va assessorar el procés formatiu i va ser certificat en 50 hores.

Les sessions amb alumnes van ser les següents:

Drets i Deures del Consumidor I

En la primera sessió es va explicar què és la Xarxa d'Educació al Consumidor i les línies generals de treball al llarg del curs. Seguidament vam presentar, adequant la mitjana d'edat de cada grup, l'Estatut Gallec de Consum, i vam insistir en el concepte de consumidor i usuari. Durant la primera sessió ens vam dedicar als articles 2, 3 i 4.

A continuació vam passar a veure què era una reclamació i el sistema d'arbitratge de consum. En els cursos de l'ESO vam projectar el vídeo sobre arbitratge de l'Institut Gallec de Consum. Després, mitjançant un joc de simulació, vam representar un conflicte a l'aula perquè els alumnes emplenessin un full de reclamació. Als alumnes de batxillerat se'ls va demanar que el redactessin en anglès. Totes les reclamacions van ser corregides i lliurades pels professors. Finalment, vam informar i animar a fer servir el telèfon d'informació al consumidor 900 231 123. En la següent sessió vam encarregar als alumnes que busquessin a la vila l'anagrama del sistema d'arbitratge en els establiments.

Drets i Deures del Consumidor II

En la segona sessió vam començar repassant els aprenentatges de la sessió anterior i vam comprovar si havien buscat els establiments subjectes a l'arbitratge de consum de la localitat. Després, vam continuar repassant amb els alumnes els aspectes més importants de l'Estatut. Vam incidir en els aspectes de seguretat de productes, pictogrames, etiquetatge, articles de primera necessitat, grups de protecció especial, venda a domicili i per Internet, etc. Vam lliurar a cada alumne una fotocòpia dels pictogrames de perillositat. Els alumnes del primer cicle d'ESO van reproduir els pictogrames en l'àrea d'educació plàstica.

Publicitat i Comerç Just III

En aquesta tutoria vam parlar una mica de la Llei General de

Publicitat però, sobretot, ens vam dedicar a analitzar amb els alumnes anuncis publicitaris, i vam intentar identificar els missatges subliminals que presenten. Vam utilitzar el debat en gran grup per fer aflorar les idees de l'alumnat sobre el tema, ja que en el curs passat ja havien participat en tallers de l'ONG Solidaritat Internacional.

Finalment, al llarg del curs es van fer set reunions valoratives del treball realitzat, al final de les quals es va fer una posada en comú de les conclusions obtingudes per tots els participants. Aquestes trobades de professors van tenir lloc després de cada tutoria amb els alumnes.

La valoració del professorat només es va realitzar en el grup de professors que van intervenir en la Xarxa. Vam estar tots i totes d'acord que la resposta de l'alumnat va ser molt bona, va manifestar molt d'interès i atenció. Després, vam presentar la nostra valoració als Claustres de Professors i Consells

Escolars dels centres.

En el cas dels alumnes, els vam sol·licitar la seva opinió al respecte, i la majoria ens va indicar que consideren aquest tipus d'aprenentatge molt interessant, i ens van demanar que ens cursos successius es continués treballant l'educació al consumidor.

En l'àmbit dels pares, el grup que va ser més fàcil de valorar va ser el de «Preescolar na casa». En aquest cas es va intervenir directament amb ells, i van valorar molt positivament la informació rebuda.

Objectius del Mil·lenni a través del CONSUM RESPONSABLE

- Ens complau presentar el material educatiu que per segon any consecutiu arriba a les vostres mans gràcies a la col·laboració entre la Conselleria de Sanitat de la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa i UNICEF.

Aquest quadern per a educadors permet treballar de forma lúdica i participativa el foment d'hàbits crítics de consum. En aquesta ocasió hem vinculat el consum responsable a l'acció ciutadana encaminada al compliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni adoptats per les Nacions Unides l'any 2005. El quadern inclou tres **unitats didàctiques** amb un disseny detallat, així com la informació necessària per a desenvolupar-ne els continguts.

Es tracta de propostes adaptables a les necessitats i característiques de cada grup, i poden ser vàlides per a alumnes de secundària i últims anys de primària. És per tant un disseny obert que l'educador pot prendre com a suport per l'elaboració de les seves pròpies unitats didàctiques, o bé emplenar-lo directament i fer còpies de les parts que siguin del seu interès.

UNIDAD DIDÁCTICA #01 INTERCAMBIO DESIGUAL Y EXPLOTACIÓN LABORAL INFANTIL

Contenido

La dinámica de los cubos facilita una experiencia vivencial y una reflexión sobre las condiciones en que se produce el intercambio comercial entre países ricos y pobres, así como sobre las circunstancias en que se ven obligados a trabajar muchas personas.

Objetivos

- Concienciar sobre los mecanismos de base de explotación de los países en vías de desarrollo.
- Desarrollar habilidades y actitudes de comunicación, negociación, trabajo en equipo y cooperación.

Material necesario

18 cartulinas, 3 reglas, 4 lápices, 4 tijeras, 2 rollos de celofán. Pizarra y tizas o tablero y rotulador.

Desarrollo

1. El educador no especifica la dinámica ni la temática a discutir. Sólo se anuncia que determinados fenómenos en la vida son difíciles de entender si no es a través de una vivencia previa: uno a nivel mundial es lo que se va a tratar de reproducir.
2. Se forman 4 equipos (que representarán a cuatro países) de igual número de miembros, con al menos un observador por equipo y un observador general, que no puede intervenir. La consigna general es fabricar cubos de cartulina de 8 cm. de lado, con todas sus aristas bien pegadas con celo. No se aceptarán cubos mal hechos. Ganará el equipo que más cubos entregue.
3. A cada observador se le asigna un equipo y se le da instrucciones: tomar nota por escrito de lo que dicen y hacen los participantes, su forma de organizarse, los intercambios que llevan a cabo... Se le explica la dinámica de intercambios, así como el material entregado a cada equipo. Los equipos no deben escuchar estas indicaciones.
4. Cada equipo recibe diferente cantidad de material de acuerdo con la tabla adjunta. Podrán negociar entre sí para hacer intercambios sólo a través de los representantes fijos, que se reunirán fuera de la zona de trabajo.

	Cartulinas	Reglas y lápices	Tijeras
Equipo 1	2	3	1
Equipo 2	1	3	3
Equipo 3	7	-	-
Equipo 4	8	-	-

5. Se dan de 30 a 40 minutos para realizar los cubos. El educador los irá recibiendo y los aceptará según estén hechos. Se anota en la pizarra los cubos que entregan cada equipo.
6. Tras el recuento, los participantes analizan el éxito o de su fracaso. Los observadores comen la lectura del artículo, se puede pasar a reflexionar diferentes aspectos:

- Si la situación ha sido justa o injusta, o con la que se vive a nivel global.
- Muchas personas en el mundo viven en condiciones similares a las de los equipos 3 y 4. ¿Trabajaríamos que hacer una gran cosa en un día para conseguir lo básico para ir a la escuela, jugar o hacer algún otro trabajo?
- ¿Qué derechos de la infancia se están violando? ¿Cómo nos sentiríamos si tú mismo trabajaras en un local sin tiempo para descansar...?
- ¿Qué podemos hacer para resolver estos problemas?

Evaluación

- Después de la actividad se evaluará:
- El grado de empatía de los niños y niñas que viven en situaciones de pobreza.
 - La capacidad de relación que se producen a un nivel global.
 - La forma en que han negociado e intercambiado.
 - Las valoraciones que ha correspondido empatía con los otros.

Fuente: "Niños que se compran". Material didáctico ASOCIACIÓN...

UNIDAD DIDÁCTICA #02 IGUALDAD DE GÉNERO

Contenido

Se propone una sencilla actividad de preguntas y respuestas sobre la discriminación de las mujeres y las niñas.

Objetivos

- Aproximar a los jóvenes al tema de la discriminación de las mujeres y las niñas.
- Determinar los conocimientos que los participantes tienen sobre el tema.
- Detectar ideas preconcebidas.

Desarrollo

1. Antes de empezar, el educador o educadora puede decidir que los participantes lean el texto del artículo y utilizar el cuestionario para valorar la comprensión de lo leído, o no hacerlo y utilizar esta actividad directamente para detectar los conocimientos previos sobre el tema.

2. Se repartirá a los y las participantes el cuestionario y se les pedirá que contestar individualmente.

3. Una vez respondidas las preguntas se hace una puesta en común con todo el grupo y una breve reflexión sobre cada una de las respuestas dadas.

4. El educador puede decidir posteriormente incidir en alguno de los aspectos que hayan despertado más interés o más dudas en los participantes (preguntándoles alguna vez algún tipo de discriminación de género). Se puede organizar un debate o iniciar una breve investigación sobre el tema en concreto.

5. Es importante introducir en el debate la relación de este tema con los Objetivos de Desarrollo del Milenio, así como la cuestión de qué podemos hacer nosotros en relación con el consumo responsable. Para ello se puede leer el texto una vez puestas en común las respuestas.

6. Se puede animar a los alumnos y alumnas a buscar más información, dejar mensajes en el foro o contestar la encuesta sobre este tema en www.enredate.org.

Evaluación

La evaluación debe tener más en cuenta la actitud, la comprensión final de los participantes sobre el tema que las respuestas correctas o fallidas en el cuestionario.

UNIDAD DIDÁCTICA #03 MEDIO AMBIENTE SOSTENIBLE

Contenido

Este tipo de técnica es adecuada para un primer acercamiento a cualquier tema. A la vez, sirve al educador como herramienta evaluadora de gran utilidad para establecer el nivel de trabajo posterior.

Objetivos

- Conocer las ideas previas que los participantes tienen sobre el desarrollo sostenible y el impacto de su consumo.
- Obtener la información necesaria para que el docente determine los aspectos más relevantes sobre los que trabajar en las siguientes propuestas formativas.
- Suministrar los conceptos básicos en relación con los temas tratados en el texto dado.

Desarrollo

1. Cada uno de los participantes recibe los pasatiempos que se proponen. En cada uno de ellos, aparecen conceptos relacionados con el impacto de nuestro consumo en el medioambiente. A partir de dichos conceptos pueden surgir preguntas o dudas cuya discusión en grupo puede resultar muy sugerente.

Evaluación

Después de la actividad se tendrá en cuenta si:

- El interés que puede suscitar el tema en el alumnado.
- En este punto es necesario que el educador observe la motivación del grupo hacia el mismo.
- El nivel de conocimientos del grupo sobre el tema para así poder adaptar el nivel de trabajo posterior. El fin que se persigue es captar el mayor interés por el tema por la mayor parte de los alumnos.

CONTRIBUYE CON TU

LAS 3R DEL CONSUMO RESPONSABLE

REDUCE

Reduce un terreno roble y reduce el consumo de agua que se usa en el baño. Así ahorras dinero y ayudas al medioambiente.

REUTILIZA

Reutiliza el agua que se utiliza para lavar los platos. Para un agua más limpia y fresca, usa un filtro de agua.

RECICLA

Recicla los residuos y evita el desperdicio. Así ahorras dinero y ayudas al medioambiente.

Para toda la infancia
Salud, Educación, Igualdad, Protección
ASI LA HUMANIDAD AVANZA

El centre escolar C.E.P. Maestro ZUBELDIA L.H.I i els Tallers Itinerants de Consum 2004/2005

Durant la setmana del 6 al 10 de juny de 2005, l'alumnat de l'escola pública MAESTRO ZUBELDIA LHI (Portugalete, Biscaia) ha tingut l'oportunitat de participar en els *Tallers Itinerants de Consum*. Aquest és un programa ofert per la Direcció de Consum del Govern Basc, que es duu a terme *in situ* en els propis centres escolars de la comunitat autònoma del País Basc.

Totes les *activitats de formació* que han estat dutes a terme han tingut el format de **TALLERS PRÀCTICS**, tant les activitats realitzades amb l'alumnat com la sessió dirigida a pares i mares.

Tallers realitzats amb l'ALUMNAT

Els envasos i la seva reutilització

Objectiu:

Conèixer i assumir els avantatges que suposa per al medi ambient la reutilització dels envasos.

Continguts:

- > Les escombraries i els seus mètodes de tractament (incineradores i abocadors).
- > Tipus d'envasos i les seves característiques (origen, producció i rebuig).
- > Reutilització i reciclatge (recollida selectiva).
- > Pràctica: *divertides creacions a partir de materials de rebuig.*

Reciclatge de paper

Objectiu:

Que assumeixin la importància que, avui en dia, suposa el reciclatge com a estalvi de recursos, i potenciar sobretot, la necessitat de reduir la despesa, en aquest cas, de paper.

Continguts:

- > Tipus de paper. Despesa econòmica i ecològica durant la fabricació.
- > Procés de fabricació i procés de reciclatge.
- > Pràctica: *elaboració de paper reciclat.*

Transformació de MATÉRIES PRIMERES

Objectiu:

Que coneguin els diferents passos de l'elaboració de productes manufacturats, i en valorin el cost econòmic i mediambiental (esgotament de recursos naturals, contaminació...).

Continguts:

- > Les matèries primeres i la seva transformació.
- > Productes naturals i productes artificials.
- > Pràctica: *elaboració casolana d'un producte d'ús quotidià (exemple: sabó, ambientador...).*

Anàlisi comparatiu d'ALIMENTS

Objectiu:

Que adquireixin noves variables a l'hora d'escollir un producte alimentari, i dotar-los de capacitats i coneixements que els permetin realitzar comparacions entre els diferents aliments.

Continguts:

- > Diferents variables a l'hora d'escollir un producte alimentari (preu, qualitat, gust, publicitat, tipus d'envàs...).
- > Anàlisi de laboratori per identificar l'ús d'additius.

Seguretat INFANTIL

Objectiu:

Que aprenguin a identificar objectes i situacions perilloses i d'aquesta manera evitin possibles accidents que podrien patir dins del seu entorn més proper.

Continguts:

- > Possibles situacions de perill en el seu entorn més proper.
- > Formes de prevenció.
- > Productes perillosos. Identificació de símbols d'avertència.

El joc i les JOGUINES

Objectiu:

Que adquireixin nous criteris, diferents dels que aporta la publicitat, a l'hora d'escollir una joguina o una forma de diversió (joc).

Continguts:

- > Variables a tenir en compte a l'hora d'escollir una joguina (seguretat, edat, preu, qualitat...).
- > Etiquetatge de les joguines.
- > Jocs i joguines tradicionals.

L'ALUMNAT opina:

Nora Macho Alonso (5è curs): «...m'ha agradat molt el que he après en els tallers perquè després em serveix per a utilitzar-ho a la vida diària...»

Ander Viñas Martín (5è curs): «...jo he posat en pràctica el que, en aquest any i en d'altres, he après en els tallers, perquè quan vaig al supermercat, per exemple, llegeixo tota la informació dels productes i en pagar, sempre demano el tiquet, bé això jo no, això ho fa la meva mare...»

Taller realitzat amb PARES i MARES

Objectiu:

- > Sensibilitzar els pares i les mares sobre la importància de l'Educació del Consum a l'escola així com a les seves pròpies llars.
- > Informar sobre les activitats que s'han dut a terme amb els seus fills i filles.
- > Augmentar el coneixement de pares i mares respecte de determinats elements i fenòmens adscrits al consum com són l'alimentació i la salut, o la influència de la publicitat.
- > Proporcionar-los eines que els permetin transmetre de manera eficaç alguns missatges d'acord amb l'educació del consum i de la salut.

Els pares i les mares de l'alumnat de l'escola MAESTRO ZUBELDIA LHI han participat en el següent taller pràctic:

Saber alimentar be els nostres FILLS i FILLES

ELS PARES i LES MARES han participat en un taller sobre alimentació, en el qual, mitjançant dinàmiques pràctiques, han treballat:

- > la roda dels aliments,
- > les malalties derivades de carències nutricionals,
- > la importància de l'esmorzar
- > i els additius alimentaris.

Una vegada finalitzat el taller, s'han pogut endur un díptic informatiu que recollia orientacions educatives per transmetre adequadament als seus fills i filles la importància d'alimentar-se de manera equilibrada.

Els PARES i les MARES opinen:

Esther Irastorza (Mare d'alumne de 3r curs): «...m'ha semblat molt interessant el taller...» «...en una propera ocasió m'agradaria poder participar en un taller sobre reciclatge...»

Marino Allende (Pare d'alumne de 3r curs):

«...m'ha semblat molt important conèixer quins nutrients aporta cada aliment...»
«...seria interessant que aquest tipus d'activitats fossin de més durada...»

Campanya de prevenció d'accidents de trànsit: «Viu per a explicar-ho»

- Parlar d'educació del consumidor és parlar de totes les accions educatives dirigides a tots els ciutadans, sobretot als més joves perquè puguin obtenir coneixements, desenvolupar hàbits i actituds crítiques i responsables. Els mitjans més idonis per dur a terme aquesta Educació del Consumidor són els centres educatius.

Amb la finalitat d'incloure l'Educació del Consumidor en els diferents nivells d'ensenyament obligatori, durant aquest curs escolar 2004-2005 s'ha realitzat l'experiència a la nostra comunitat autònoma d'Extremadura, en relació amb la implicació, coordinació i col·laboració de tres Conselleries sensibilitzades amb la importància de l'educació del consumidor.

A l'article 3 de la Llei 6/2001, de 24 de maig, de l'Estatut dels Consumidors d'Extremadura, es reconeix com a dret bàsic dels consumidors la defensa i protecció davant els riscos que en poden afectar la salut, concebuda de forma integral, i la seguretat. L'article 5 reconeix una protecció especial per al col·lectiu dels menors d'edat.

Atès el dret a la informació i educació tal com es recull al **capítol III**, i més concretament a l'article 15 de dret a l'educació i formació permanent, es desenvolupen activitats per reforçar i consolidar la dita educació a través de programes i campanyes en col·laboració amb diferents estaments.

Partint d'aquesta base i com a complement a les actuacions que es desenvolupen en el Programa Experimental «L'Educació Vial a l'Escola», mitjançant una convocatòria a tots els centres participants, s'ha desenvolupat la Campanya de Prevenció d'Accidents de Trànsit «**VIU PER A EXPLICAR-HO**».

Els objectius que s'han pretès aconseguir són:

- > *Sensibilitzar l'alumnat perquè desenvolupi actituds i conductes positives cap a la prevenció dels accidents de trànsit.*
- > *Conscienciar l'alumnat sobre les conseqüències derivades dels accidents de trànsit.*
- > *Sensibilitzar l'alumnat sobre la problemàtica de les persones amb discapacitat.*

La Conselleria de Sanitat i Consum, a través de la Direcció General de Consum i Salut Comunitària ha pretès conscienciar l'alumnat de centres d'educació primària mantinguts amb fons públics sobre les conseqüències i problemàtiques dels accidents de trànsit, i sensibilitzar-lo cap a conductes positives per prevenir-los.

Tot això a través dels treballs presentats pels centres escolars que voluntàriament han participat en la campanya, que van ser valorats el dia 29 de juny de 2005 per una comissió constituïda per membres de la Conselleria de Sanitat i Consum, la Conselleria d'Educació, la Conselleria de Presidència a través de l'Acadèmia de Seguretat Pública d'Extremadura i de l'Associació per a l'estudi de la Lesió Medul·lar Espinal (AESLEME).

El premi de la convocatòria ha consistit en una dotació econòmica de 1.000 euros per a cada centre escolar. Aquests fons s'han de destinar a l'adquisició de material educatiu per al centre o per sufragar les despeses d'activitats complementàries.

Han resultat premiats els centres escolars següents:

- > Escola d'Educació Especial «Nuestra Señora de la Luz» de BADAJOZ
- > Escola «La Asunción» de CÁCERES
- > E. P. Francisco Giner de los Ríos» de MÉRIDA

Tots els centres han rebut el corresponent certificat de participació i com a acte de clausura, el passat dia 20 d'octubre de 2005, s'ha realitzat el lliurament de premis i diplomes de participació, amb la intenció que aquest dia fos una jornada de convivència entre els alumnes i professors coordinadors, juntament amb les autoritats representatives de cada Conselleria.

A la jornada ha assistit un nombre determinat d'alumnes, en representació de cada escola, tant participants com premiats, amb l'objecte de donar-se a conèixer, intercanviar experiències, saber dels seus treballs i com no, passar una jornada lúdica en companyia dels seus homòlegs. De la mateixa manera, aquesta jornada ha pretès estendre's a l'àmbit dels professors representants dels centres i coordinadors de la campanya. Sintetitzant, podem dir que ha resultat una experiència molt enriquidora.

Des d'aquí volem agrair la participació de tots els alumnes il·lusionats en les activitats i treballs que han realitzat, i esperem que en edicions properes el nombre de participants sigui més nombrós.

Per acabar, volem fer menció (a part dels que ja hem anunciat com a premiats) dels centres escolars que han participat en aquesta Campanya:

- > Escola Pública «Puente Real» de BADAJOZ
- > Escola Pública «Fray Juan de Herrera» de HERRERA DEL DUQUE
- > Escola «María Auxiliadora» de MÉRIDA
- > Escola «Santa Eulalia» de MÉRIDA
- > Escola Pública «Dion Casio» de MÉRIDA
- > Escola Pública «Santiago Apóstol» de VILLANUEVA DE LA SERENA
- > Escola Pública «Fernández y Marín» de TALARRUBIAS

Sobre la tornada a l'escola... les possibilitats que ofereix per a l'educació i la comunicació amb els nois i noies

- La reincorporació dels escolars a l'estudi planteja dificultats d'adaptació per a molts d'ells i per a les seves famílies, a més d'un esforç econòmic que en molts casos constitueix una càrrega important.
- Però les qüestions que planteja la tornada a l'escola poden abordar-se reflexivament i amb serenitat, a més d'aprofitar l'ocasió com un moment més per a l'educació i la comunicació amb els fills.

El moment en què nois, noies i adolescents tornen a l'escola a principis de tardor suposa per a molts d'ells i dels seus pares un moment de relativa commoció. El tractament d'aquest fet, que no és nou però experimenta modificacions segons evoluciona la societat, mereix un suport periòdic des d'una perspectiva de formació del consumidor.

Per això, amb la renovació de materials anteriors sobre aquest moment de la vida escolar, la Direcció General de Consum de la Comunitat de Madrid ha editat un fullet, «*La tornada a l'escola! Algunes idees sobre la tornada dels nois i noies a classe*», que aborda la qüestió des d'una perspectiva pensada per ser útil als pares respecte de les qüestions relacionades. El fullet va ser presentat en un acte públic pel Conseller de Sanitat i Consum, Manuel Lamela, a principis de setembre com a part d'una campanya informativa sobre la tornada dels escolars a l'escola.

D'una banda, en la tornada a classe entren en acció les implicacions afectives que es produeixen en les noies i nois en allunyar-se del seu entorn familiar i passar bona part del dia en un ambient col·lectiu. És així, en bona mesura, perquè en ambdós llocs existeixen aspectes càlids, divertits i de protecció; o d'exigència o fins i tot de violència, i el pas de l'un a l'altre implica transicions i adaptacions que creen expectatives i, a vegades, poden produir incomoditat en l'alumne.

Després hi ha l'expectativa dels pares i les mares perquè els seus fills tinguin unes bones condicions de vida. Això, que és absolutament natural, en molts casos és equivalent a una cerca

extrema «del millor» per als nois i noies, cosa que, a la vegada, s'associa implícitament a: la millor roba, les millors sabates, la millor escola... Tot això, és clar, fins a on ho permeti l'economia familiar o, de vegades, fins i tot més enllà dels seus límits.

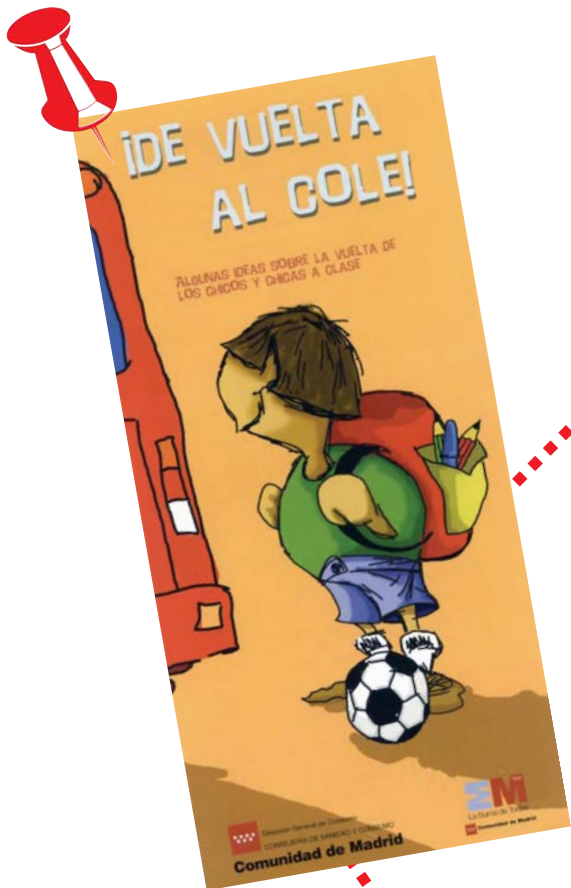
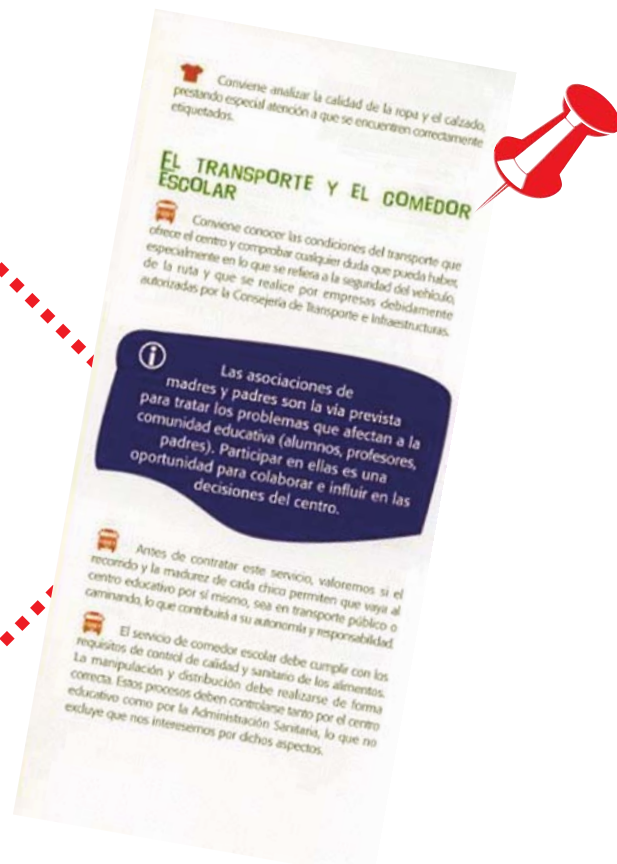
Aquest fenomen de cerca imparable «d'allò excel·lent», tan generalitzat, té l'origen, en part, en certs valors compartits per l'opinió pública de la nostra societat, contínuament expressats i reformulats en els mitjans de comunicació sota la forma de publicitat, opinions o «consideracions econòmiques» que operen com a motors o activadors del que està comunament acceptat. I per a molts ciutadans-consumidors resulta difícil trobar una posició personal davant d'aquests missatges.

Per això en el fullet s'ha intentat transmetre un contingut que, breument, aporti alguna reflexió que ajudi les mares i pares a tractar determinats aspectes de tot allò que influeix sobre el moment de tornar a l'escola. També es donen consells de tipus pràctic respecte les relacions d'autoritat amb els fills, l'exagerada orientació amb què tendeixen a «imposar» als pares la compra de marques o l'ús sense control del telèfon o d'Internet. El moment de tornar a l'escola, enfocat adequadament, pot ser una bona manera de preparar el curs i adquirir hàbits valuosos d'ordre i comprensió de la realitat.

El fullet s'ha distribuït durant el mes de setembre a totes les Oficines Municipals d'Informació al Consumidor i Oficines Regionals d'Informació al Consumidor, així com a altres punts d'informació, a més de les Associacions de Consumidors i d'altres tipus en el territori de la Comunitat de Madrid.

Algunes idees sobre la tornada dels nois i noies a l' escola

La tornada als estudis desperta en infants i adolescents il·lusió, temor o, de vegades, indiferència. No hi ha res tan positiu davant d'aquest retrobament amb l' escola com el suport i la comprensió que puguem mostrar els pares. I, davant de qualsevol problema, no s'ha de vacil·lar a acudir als diferents professionals del centre educatiu, o a les autoritats de l'administració competent en cada matèria, si fos necessari.

La roba i el calçat

La roba i el calçat no són elements directament vinculats al nou curs, però són necessaris. La influència de la publicitat i dels companys del grup porten a molts adolescents i preadolescents a exigir marques o qualitats específiques. Tot i que puguem fer front a la despesa extra, l'important és que siguem tan capaços d'escoltar-los amb comprensió com de raonar amb ells i, donat el cas, tenir la fermesa de posar-los límits.

L'extraordinària activitat extraescolar

Les activitats que completen la formació, i a vegades contribueixen al gaudi dels més joves, poden convertir-se en una càrrega generadora d'ansietat. És bo considerar els motius pels quals els inscrivim en activitats tan diverses. Permetem-los que tinguin el seu temps lliure.

ASOCIACIONES DE CONSUMIDORES DEL CONSEJO DE CONSUMO DE LA COMUNIDAD DE MADRID

- Asociación de Amas de Casa y Consumidoras - Usuarios de Madrid (AACCU). Tel: 91 531 01 48
- Confederación de Asociaciones de Consumidoras y Usuarios de Madrid (CECU-MADRID). Tel: 91 364 02 75 / 91 364 05 22
- Federación de Usuarios Consumidores Independientes de la C. M. (FUO-CICM) Tel: 91 564 01 18
- Organización de Consumidores y Usuarios (OCU). Tel: 91 300 00 45 / 902 300 187
- Unión de Consumidoras de la Comunidad de Madrid (UICF-CM). Tel: 91 713 07 70 / 91 713 02 33

SERVICIOS MUNICIPALES DE CONSUMO DE LA COMUNIDAD DE MADRID

Ayuntamiento	Teléfono	Ayuntamiento	Teléfono
Ajalón	91 884 99 28	Mansancorona	91 627 82 55
Alcalá de Henares	91 877 17 30	Marzuela del Campesino	91 629 13 98
Alcobendas	91 663 70 01	Monclova	91 842 79 10
Alcorcón	91 664 84 76	Móstoles	91 664 70 27
Algeciras	91 626 08 71	Navecarmona	91 852 19 91
Aljovar	91 809 03 80	Parla	91 888 67 11
Alpedernar	91 871 73 76	Pinto	91 248 28 08
Boadilla del Monte	91 634 93 25	Polanco de Alarcón	91 452 27 26
Brihuega	91 815 90 66	Rivas Vaciamadrid	91 660 27 77
Cajamar	91 893 00 04	San Agustín de Guadalupe	91 841 80 00
Carabanchel	91 869 98 00	San Fernando de Henares	91 673 74 62
Carriño de la Vieja	91 845 00 53	San Lorenzo del Escorial	91 890 26 44
Columbrietas	91 627 82 58	San Martín de la Vega	91 804 61 61
Coslida	91 890 13 80	San Lorenzo de los Reyes	91 639 71 00
El Escorial	91 649 70 27	San Sebastián de los Reyes	91 812 80 00
El Tirol	91 318 22 58	San Vicente de los Caballeros	91 656 69 69
El Valle	91 252 79 63	Santolome	91 856 21 46
Embajada	91 814 00 14	San Vicente de Guadalupe	91 841 80 14
El Estrecho	91 498 20 69	Tras Carrizo	91 290 80 51
Las Rozas	91 642 29 00	Vadillo	91 807 72 96
Leganes	91 248 90 00	Villanueva de la Cañada	91 811 73 15
Madrid	010	Villanueva del Pardillo	91 810 09 23
Madrid	91 879 59 68	Villavieja de Ocaña	91 621 91 54

TELÉFONO DEL CONSUMIDOR: 900 77 57 57

Activitats d'Educació del Consumidor a la localitat de Zuera (Saragossa)

- L'Oficina Municipal d'Informació al Consumidor (OMIC) de l'Ajuntament de Zuera (Saragossa), va començar el seu camí al servei dels ciutadans d'aquest municipi l'any 2002. Ja des de l'inici un dels seus objectius prioritaris va ser l'educació dels consumidors més joves, especialment des de l'àmbit escolar, en col·laboració amb el professorat.

Es va començar amb l'impuls de la participació dels escolars en les diverses activitats educatives de consum organitzades per la Direcció General de Consum (certàmens, concursos, subvencions de projectes educatius de consum, etc.). Per tot això es va considerar que a través de la Xarxa d'Educació del Consumidor els escolars podrien trobar els recursos més adequats per potenciar aquesta tasca, ja que d'aquí a pocs anys aquests escolars formaran part de la població adulta, que és la que sol·licita més freqüentment els serveis de les oficines municipals d'informació al consumidor.

Conseqüentment, l'any passat va sol·licitar l'adhesió a la Xarxa.

Una de les activitats més sol·licitades són els Tallers-Aules de consum. Els centres escolars de Zuera acullen any rere any amb una disposició excel·lent aquestes aules de consum, els temes de les quals són proposats i organitzats per la responsable de l'Oficina Municipal d'Informació al Consumidor de l'Ajuntament, d'acord amb les consultes i problemes de consum detectats a la localitat.

S'han impartit durant tot l'any escolar, i hi han participat alumnes de sis a dotze anys. Una aula taller per a cada edat.

Durant el curs escolar 2004-2005 s'han realitzat les aules següents:

1r i 2n d'Educació Primària: «Anem de Compres»

> **Objectiu:** Es tracta d'un primer apropament a l'euro i a l'activitat principal de la compra a partir d'un joc en què uns alumnes són venedors, uns altres banquers i uns altres consumidors.

> **Materials:** S'utilitzen els propis del centre (mercats de joguina) i altres que aporten els alumnes, a més de l'Euro moneder proporcionat per la Direcció General de Consum del Govern d'Aragó.

> **Durada:** Es tracta d'un taller de dues hores de durada.

Exposició treballs presentats al concurs.

3r d'Educació Primària: «Seguretat i reciclatge de joguines»

> **Objectiu:** Conscienciar i sensibilitzar de la importància del reciclatge per al medi ambient, així com aprendre a distingir les joguines segures de les que no ho són.

> **Materials:** Els alumnes aporten materials de rebuig de casa (cartrons, plàstic...) i se'ls ensenya a realitzar petites joguines o guarnicions amb aquests materials.

> **Durada:** Activitat de dues hores de durada.

4t d'Educació Primària: «D'etiqueta»

> **Objectiu:** Inculcar a l'alumnat l'hàbit de consultar l'etiqueta dels productes que habitualment consumeix, i potenciar, a més, la imaginació a l'hora de confeccionar el seu propi etiquetatge d'un producte inventat.

> **Materials:** Envasos buits que aporten els alumnes i material educatiu del centre.

> **Durada:** Dues hores.

Aules Taller Reciclatge Ontinar de Salz.

5è i 6è d'Educació Primària: «Consum responsable»

> **Objectiu:** Sensibilitzar l'alumne a l'hora d'adquirir uns hàbits de consum responsable de l'aigua, l'electricitat, el paper...

> **Materials:** Cintes de vídeo VHS, càmera, materials aportats pels alumnes.

> Gravació de consells sobre consum responsable per grups, després de l'explicació teòrica del tècnic de consum.

> **Durada:** Quatre hores, aproximadament.

Hi han participat més de 300 alumnes.

Aquestes activitats escolars també es complementen amb aules formatives per a adults, ja que l'educació en valors ha de transcendir de l'àmbit escolar i completar-se a casa. La formació dels pares, mares i avis és el complement més adequat.

També cal destacar la gran participació en el certamen realitzat amb motiu de la celebració del «Dia Mundial del Consumidor», el 15 de març.

Lliurament de Diplomes i Premis Concurs «Dia Mundial del Consumidor».

Educ. Consumidor: Xerrada Associació Mestresses de Casa Ontinar de Salz.

La persona coordinadora dels projectes educatius de consum és Silvia Martín Hernández, responsable de l'Oficina d'Informació al Consumidor de l'Ajuntament de Zuera que, agraeix la bona disposició, participació i col·laboració dels tutors i professors dels centres educatius on s'imparteixen: Escola Pública Odón de Buen, Escola Nuestra Senyora del Pilar, Escola San Gabriel i CRA Ontinar de Salz.

Zuera és una localitat de la província de Saragossa, a uns 30 quilòmetres de la capital i amb una població aproximada de 6.000 habitants.

Les dades de l'OMIC són:

OFICINA MUNICIPAL D'INFORMACIÓ AL CONSUMIDOR DE
L'AJUNTAMENT DE ZUERA

Tècnica responsable: Silvia Martín Hernández
C/ Jorge Luna, 3. 50800 – Zuera (Saragossa)

Telèfons: 976 68 11 19 // 68 00 02

¡No siguis enci@m! Consumeix hortalisses i verdures

Breu crònica del projecte de consum del CRA «Los Carrascales» de Matilla de los Caños del Río (Salamanca), per Mª Gloria Turrión García, coordinadora del projecte.

- Som el CRA «Los Carrascales» de Matilla de los Caños del Río de la província de Salamanca, que engloba les localitats de Vecinos, Narros de Matalayuegua, Villalba de los Llanos, Carrascal del Obispo i Matilla de los Caños. També tenim el primer cycle de l'ESO, d'aquí que la nostra experiència englobi tots els cycles.

Una de les tasques educatives principals i més boniques consisteix a preparar per a la vida, és a dir, per afrontar la integració en el medi social amb recursos suficients per a conèixer i convertir-se en un ciutad@ actiu i dinàmic. **En la preparació per a la vida, l'educació del consumidor juga un paper essencial.**

Tota activitat d'educar per al consum serà doblement interessant perquè afavorirà un concepte pràctic de l'educació i de l'aprenentatge a través de l'experiència. Persegueix l'objectiu d'un model d'escola oberta connectada amb l'entorn, i apropa els nostres alumn@s cap a una realitat del medi natural i social.

D'aquí que considerem aquest tema transversal com un tema globalitzador que agrupa i integra la resta de temes transversals. Un tema que articula i uneix les experiències en un

projecte interdisciplinari que desenvolupa l'eix transversal d'educar per al consum, i que integra aspectes d'educació per a la salut i l'educació mediambiental.

Amb aquesta finalitat pretenem aconseguir un desenvolupament integral dels nostres alumn@s, facilitar-los coneixements bàsics que els permetin afrontar, amb actitud crítica i selectiva, la informació que els arriba dels mitjans de comunicació i de la societat; i crear en els alumn@s una actitud consumidorista, és a dir, crítica i racionalitzadora pel que fa al fenomen del consum. Aprendre a consumir racionalment és aprendre a viure amb qualitat.

Aquests objectius i molts d'altres s'han aconseguit a través de la creació de diferents tallers i activitats. Entre les principals activitats desenvolupades podem citar les següents:

TALLER HIVERNACLE:

Objectius

- > Conèixer els aspectes relacionats amb l'hivernacle.
- > Analitzar diferents intervencions d'adobs en el sòl.
- > Conèixer sistemes de reg (degoteig).
- > Conèixer nova tecnologia aplicada al sistema de reg (rellotge).
- > Muntatge i possibles arranjaments de l'hivernacle.
- > Manejar instrumental divers de l'hivernacle.
- > Aplicar plàstics per mantenir la humitat a les plantes.
- > Aplicar adobs naturals per al sòl.
- > Estudiar el cycle vital de les plantes: influència de la humitat, la llum i la temperatura.
- > Sensibilitzar i responsabilitzar els alumnes en la cura de les plantes.
- > Apreciar la importància de la feina agrícola.
- > Respecte pel medi ambient.
- > Ser conscients que l'aigua és un bé comú.
- > Valorar l'entorn com a font natural de productes per consumir.
- > Cultivar hortalisses i verdures.
- > Cura de les plantes segons l'època de l'any.

Aquest taller és l'eix troncal del qual parteixen la resta de tallers i activitats a realitzar. Des de l'àrea de tecnologia, els alumnes de 1r i 2n d'ESO van realitzar l'estudi d'un hivernacle (projecte, bibliografia, Internet...). Van muntar els plàstics de l'estructura. Van realitzar un estudi de l'aigua com a bé comú i les possibles formes d'estalvi des de l'àrea de Ciències Naturals. A través de l'àrea d'Informàtica van descobrir l'existència de tecnologia aplicada a l'hivernacle (rellotge). Des de l'àrea de Plàstica i Audiovisual es van realitzar filmines i fotografies per visualitzar el procés de creixement de les plantes, recol·lecció, etc.

Tots els alumnes del CRA han visitat l'hivernacle força vegades al llarg de tot el procés; bé per la creació de planters, per treure herbes, trasplantar, recol·lectar, etc. Es van plantar enciams, bledes, pebrots, tomàquets, alls.

TALLER D'INFORMACIÓ

Objectius

- > Conèixer plantes del nostre entorn com a producte natural a consumir.
- > Reconèixer diferents hortalisses i verdures en el seu hàbitat.
- > Aprendre la selecció de llavor, planta, recol·lecció.
- > Conèixer la implicació d'aquestes plantes en la salut.
- > Analitzar els nostres productes amb altres productes del mercat.
- > Aplicar els coneixements adquirits a la vida ordinària.
- > Conèixer tradicions culturals i antropològiques del nostre passat.
- > Conèixer tradicions culturals del nostre país en relació amb hortalisses i verdures (tomatina...).
- > Identificar diferents productes del mercat relacionats amb els nostres productes.
- > Elaborar les fitxes personals del treball de l'hort.
- > Buscar endevinalles d'hortalisses i verdures.
- > Elaborar un registre de cultius.
- > Crear fitxa meteorologia.

En aquest taller s'han desenvolupat diferents activitats; des de la visita a l'hivernacle, on han pogut plantar, recol·lectar, regar, etc., que ha donat lloc a la realització de diverses activitats pràctiques, fins a la implicació de tota la resta d'àrees. Durant les activitats s'han realitzat fitxes i cartells informatius que han estat exposats en els centres primer i posteriorment en una gran exposició al CRA.

TALLER DE TRANSFORMACIÓ

Objectius

- > Desenvolupar la capacitat d'observació dels diferents elements que componen la natura i les bases necessàries per a comprendre'ls.
- > Crear actituds crítiques en els alumnes pel que fa a l'entorn i el consumisme.
- > Fomentar un respecte cap a la natura que porti a comportaments positius.
- > Conèixer les principals aplicacions de les plantes.
- > Analitzar situacions de seguretat en una activitat tan quotidiana com és cuinar.
- > Utilització i rentat d'estrís i aparells domèstics senzills.
- > Establir normes bàsiques d'higiene a la cuina.
- > Transformar un dels nostres productes naturals en un altre.

En aquest taller, igual que en els anteriors, les activitats que s'han realitzat han estat d'observació, estudi, participació, conscienciació, creació. L'activitat principal d'aquest taller ha estat l'elaboració de **Tomàquet fregit natural**. Els alumne@s han realitzat tot el procés de transformació dels nostres tomàquets en tomàquet fregit. Tots han col·laborat en tasques com trossejar, pelar, coure, triturar, rentar...

TALLER D'ENVASAMENT I CONSERVACIÓ

Objectius

- > Transformar els productes a la cuina i incloure'ls a la dieta alimentària personal.
- > Conèixer les formes de conservació natural (bany maria, congelació, buit, assecat) dels nostres productes.
- > Conèixer quin ús se'n feia a l'antiguitat.
- > Identificar diferents tipus d'envasament de productes (plàstics, cartró...).
- > Valorar el tipus d'envàs tenint en compte el medi ambient.
- > Identificar conservants artificials.

Es aquest taller cada alumne@ ha envasat en un pot de vidre el tomàquet fregit fet per ell mateix o ella mateixa i ha conegut les diferents formes de conservar-lo. A la vegada, els alumnes han conegut la forma de desmar i conservar els alls, i han realitzat ells mateixos els rasts d'all.

TALLER D'ETIQUETATGE

Objectius

- > Comparació d'etiquetes de productes en el mercat.
- > Etiquetatge dels nostres productes.
- > Comprovar i analitzar etiquetes de diferents marques de tomàquet fregit.
- > Realitzar l'etiqueta dels nostres productes.

Després d'establir una campanya publicitària amb la creació d'eslògans per als nostres productes, es va arribar a la decisió d'anomenar el nostre tomàquet fregit: **Tomatina Carrascalina**.

TALLER DE DEGUSTACIÓ

Objectius

- > Comprovar el producte transformat.
- > Comparar amb altres productes del mercat: textura, color, sabor, conservants...
- > Importància de l'alimentació en la salut i en el desenvolupament adequat de l'organism.
- > Foment del consum d'hortalisses i verdures.

En aquest taller els alumne@s van degustar la **Tomatina carrascalina amb patates fregides**, realitzades per ells mateixos i elles mateixes, en un gran berenar comú.

Projecte de màgia educativa en els centres escolars de Primària

- Aquest projecte educatiu s'ha desenvolupat en els principals centres escolars de Primària d'Arnedo, Calahorra i Haro, organitzat per les Oficines Municipals d'Informació al Consumidor d'aquests municipis i subvencionat parcialment pel Servei de Comerç i Consum del Govern de La Rioja.

El teatre per a infants Con-Suma Magia és una posada en escena basada en Màgia Educativa que transmet, comunica i educa en els valors i conceptes propis de Consum.

En aquest projecte han participat un total de 1.925 alumnes dels diferents centres educatius de Primària dels municipis d'Arnedo, Calahorra i Haro.

Aquesta activitat es desenvolupa a través d'una posada en escena amb caràcter educatiu que recull diferents aspectes del consum (evolució del consum, consumisme, consumidor, drets i deures, on neix el consum, centres d'informació, publicitat enganyosa, etc.), basada en diferents efectes màgics, adaptats i guionitzats espacialment sobre la temàtica del consum, que en despertar sorpresa i emoció als alumnes, provoca un aprenentatge instantani dels conceptes transmesos.

Els conceptes s'han desenvolupat a través de les escenes següents:

Història del consum

Evolució del canvi cap a l'intercanvi de diners per coses o serveis. Realització d'un efecte màgic amb la participació de dos infants que combina dos elements que s'intercanviaven en el passat.

Apareixen els diners en escena

Efecte màgic en el qual un bitllet es transforma visiblement en un altre objecte susceptible de ser comprat.

La indefensió del consumidor davant d'abusos dels comerciants

Escenificació de la sensació d'imptència i indefensió que un consumidor pot tenir quan és víctima de comerciants sense escrúpols, a través d'un joc màgic amb la participació de dos infants.

Creació dels organismes de consum per a la defensa dels consumidors, després de l'explicació del mag sobre la naturalesa, funcions i missions d'aquests organismes.

Els drets i deures dels consumidors

Repàs dels drets i deures dels consumidors i escenificació a través d'un joc de màgia amb la participació d'un infant, de la venda d'un article que no funciona i de la reclamació posterior.

Publicitat enganyosa

Escenificació de la venda d'una joguina en els anuncis de televisió «jugava tot sol», però que en realitat és l'infant qui ha de fer que es mogui i cobri vida.

Consum de béns globals

Escenificació de com, a més de joguines i llaminadures, consumim més coses, com ara aigua. A través d'un joc de màgia, es posa en escena com l'aigua està en el món, però pot desaparèixer si no en tenim cura i la depurem perquè ens serveixi més d'una vegada.

Conscienciació de les conseqüències de ser consumidors

A l'hora de consumir es generen escombraries, però en la mesura que aprenguem a reutilitzar, reduir i reciclar aquestes escombraries, aconseguirem no destruir la natura. Escenificació a través de la màgia d'un element que es trenca, i que ja no serveix, però en reciclar-lo, torna a aparèixer sencer.

Participació

A Haro han participat un total de 375 alumnes de les escoles següents:

Nuestra Señora de la Vega
San Felices de Bilibio
Sagrado Corazón

A Arnedo han participat un total de 600 alumnes de les escoles següents:

La Estación
Antonio Delgado Calvete
Sagrado Corazón de Jesús

A Calahorra ha participat un total de 950 alumnes de les escoles següents:

San Agustín
San Andrés
Santa Teresa
Aurelio Prudencio
Quintiliano
Milagrosa
Angel Olivan

Com a conclusió, a través d'aquesta activitat educativa, es plasma l'evolució del consum des del canvi fins al consumidor actual, amb el missatge que com més coneguem els nostres drets i deures, millors consumidors serem.

Tots formem part del consum

- L'Oficina Municipal d'Informació al Consumidor de l'Excm. Ajuntament de Santa Cruz de Tenerife està realitzant tallers d'educació en matèria de consum per a col·lectius específics i associacions de veïns.

Des de l'11 de juliol es desenvolupen i s'imparteixen a l'Oficina Municipal d'Informació al Consumidor (OMIC) de l'Excm. Ajuntament de Santa Cruz de Tenerife tallers d'educació en matèria de consum dirigits, a col·lectius específics i Associacions de Veïns d'aquest municipi, dins del marc d'un Projecte en col·laboració amb el Servei Canari d'Ocupació. Aquest Projecte nou es desenvolupa amb el suport d'un equip docent especialitzat en aquests col·lectius que hi aporta gran dinamisme amb idees de formació vinculades al Consum; està format per quatre educadores i tres auxiliars de suport per a la captació i selecció de dades estadístiques per elaborar les necessitats reals d'aquests col·lectius en aquest àmbit.

Està integrat per:

- > Teresa de Jesús Godoy García
- > Agustina Valverde Calderón de la Barca
- > Ana Mercedes Martín Izquierdo
- > Yurena Martín Núñez
- > Mónica de la Rosa Armengod
- > Beatriz Hernández González
- > Esther Araceli Guillén Díaz

L'objectiu general és informar els ciutadans i educar-los per a la pràctica d'un consum responsable, per això s'ha contractat un equip docent especialitzat, que ha estat format i documentat en aquesta matèria.

El fonament d'aquest objectiu el trobem en diferents textos legals com ara la Constitució Espanyola o la Llei General de Defensa dels Consumidors i Usuaris, les quals recullen com a dret fonamental de qualsevol ciutadà, la **Formació i Educació en Consum**, i destaquen una atenció concreta per a aquells col·lectius de circumstàncies especials. D'altra banda, el Disseny Curricular Base del nostre Sistema Educatiu estableix aquesta formació i educació en consum com a àrea transversal i interdisciplinària a treballar des de l'escola.

Els tallers s'imparteixen en el municipi de Santa Cruz de Tenerife, dirigits d'una banda a les Associacions de Veïns i de l'altra a col·lectius específics com a persones amb Discapacitat Psíquica i Tercera Edat.

Els temes a tractar són: «**Alimentació i etiquetatge**», l'objectiu general del qual és «saber alimentar-se equilibradament, optar de forma responsable davant les formes de nutrició i consum i conèixer la informació obligatòria que ha de constar a l'etiqueta», a través del treball de diferents continguts entre els quals destaquen els conceptes d'alimentació, tipus d'aliments segons l'origen, nutrients segons la funció, la piràmide alimentària i elements de l'etiqueta...; «**Serveis Públics**» amb el qual es pretén «conscienciar sobre la importància d'un coneixement i utilització adequats dels diferents serveis públics que ens ofereix la nostra comunitat, així com fer-ne un ús responsable», es profunditza en l'aigua, l'electricitat

i el tramvia que en un futur pròxim circularà pels carrers de la ciutat. Finalment, «Reciclatge» que persegueix «desenvolupar una consciència clara de les relacions consum-degradació ecològica», amb un apropament al coneixement i ús dels contenidors de recollida selectiva d'escombraries, mesures a prendre per reduir la muntanya d'escombraries i altres factors que agredeixen el medi ambient, així com els conceptes de reutilització, reducció i reciclatge.

En total s'han contactat quaranta-quatre Associacions Veïnals, onze Centres d'Atenció a la Tercera Edat i tres Centres d'Atenció a Persones amb Discapacitat Psíquica del municipi, se'ls ha informat i se'ls ha donat a conèixer el projecte.

Per a l'execució dels temes, es treballa partint de les característiques i necessitats dels col·lectius als quals van dirigits. En aquesta línia, s'intenta transmetre a les Associacions Veïnals la informació a través del diàleg i la resolució dels dubtes que es plantegin sobre els temes oferts.

El treball als Centres d'Atenció a la Tercera Edat busca oferir la mateixa informació en una línia de treball similar, però des d'una perspectiva més amena, utilitzant la seva experiència vital per comparar l'evolució en el temps dels continguts que es volen transmetre.

Finalment, el joc és el vehicle fonamental a través del qual s'impartiran aquests tallers al col·lectiu de Persones amb Discapacitat Psíquica. Entre d'altres, s'han elaborat una gran varietat d'activitats lúdico-formatives com ara «El parxís de l'alimentació», «Crea la teva pròpia Roda alimentària», «Joc de cartes 'La Mona'», adaptat per a comprendre el procés de recollida selectiva de residus urbans, o l'elaboració d'una maqueta del futur tramvia, entre d'altres.

Dels objectius perseguits en el projecte, s'han aconseguit els referents a l'elaboració dels continguts, activitats, materials... de cada taller, així com la difusió a través de diferents vies (fax, telèfon, carta i correu electrònic); actualment es troba en la fase de visita i s'imparteix en a aquells centres que ho sol·licitin.

L'experiència ha estat enriquidora. Les Associacions de Veïns han mostrat gran satisfacció, i han afirmat haver après coses útils per a la seva vida quotidiana. Des dels centres d'atenció a persones amb discapacitat, els joves han participat activament amb molt bona acceptació i interès. Les monitores, igualment, afirmen que ha estat una experiència nova i molt afavoridora personalment i professionalment.

Com a resultat final s'espera millorar els hàbits encaminats a un consum conscient, i millorar la qualitat de vida de cada individu en particular i la de tots en general.

El Consum Sostenible: Un repte per a l'Escola i per a la ciutadania

- Són les 7.00 del matí i el riing riing del despertador m'anuncia que comença un nou dia. Em llevo, em dutxo, em vesteixo i faig un café ràpid de camí a la feina. Cada dia molts de nosaltres reproduïm aquestes accions de forma sistemàtica. Si congelem les accions en un interval de 30 minuts podríem buscar quants interruptors s'encenen a les llars? Quantes aixetes s'obren i es tanquen? O quantes màquines ragen café sense parar? Des d'una altra perspectiva podríem preguntar-nos quants kilowatts d'energia es consumeixen, quants litres d'aigua cauen de l'aixeta o quants kilograms de café consumim cada dia.

Cada acte de consum suposa la utilització i transformació de diversitat de recursos naturals en béns i serveis que ens proporcionen necessitats i beneficis com beure aigua, menjar, comunicar-nos per mòbil o escoltar les notícies de la ràdio.

Des de l'Escola del Consum de Catalunya de l'Agència Catalana del Consum plantejem el repte d'afavorir la formació d'una ciutadania compromesa amb la sostenibilitat. Una ciutadania crítica perquè davant els actes de consum sigui capaç de fer una anàlisi, de formar la seva opinió i de contrastar punts de vista de forma constructiva. Una ciutadania activa, perquè entenem que en una societat democràtica la formació de les persones ha d'estar orientada a actuar en relació al medi. Des d'aquesta perspectiva, un acte de consum és una forma d'actuar que té diferents moments: el fet de decidir que es té una necessitat; escollir un producte; fins arribar al moment en què cal utilitzar i mantenir allò que hem adquirit. La responsabilitat situa un model de consumidor capaç d'assumir les seves decisions, de ser conscient de les conseqüències que tenen les seves accions sobre el medi i de mesurar el seu impacte. Un consumidor amb visió global, és capaç d'entendre que els actes de consum tenen dimensions que evolucionen en el temps i l'espai i que per tant, cal fer-les de forma reflexiva.

En aquest context, la creació d'un taller sobre Consum sostenible concretat en el fenomen de la gestió de l'aigua esdevé un repte i una necessitat per a l'educació del consumidor.

Pensem que abordar la gestió de l'aigua suposa assumir i contextualitzar el fenomen en una realitat multidimensional. Una realitat en què els fenòmens del món no són específics ni propis d'una única disciplina, sinó al contrari, fenòmens que es caracteritzen per superar les fronteres disciplinars.

¹ Calafell, G. [et al.] (2004): *El diàlogo disciplinar, un camino necesario para avanzar hacia la complejidad. Investigación en la escuela.*

Així per exemple, abordar el fenomen de l'aigua amb l'alumnat pot fer-se des de perspectives diverses. Des del consum, suposa parlar de l'aigua com un dret i un deure individual i col·lectiu, com per exemple el dret a disposar d'aigua per mantenir les activitats econòmiques, socials, polítiques i culturals o el deure a utilitzar l'aigua de forma responsable. Des de la sostenibilitat, suposa entendre els recursos naturals com l'aigua en un diàleg entre l'ambiocèntric i el biocèntric. Una reforma del model de domini dels individus sobre el medi natural per una perspectiva de relació entre el medi natural i els individus. Des de la dansa, suposa parlar de les emocions i els sentiments que ens genera l'aigua i la seva gestió, la creativitat i la imaginació com a matèria primera per inventar noves solucions per fer front a la problemàtica de l'aigua i la idea d'equilibri dinàmic com a un diàleg entre allò estàtic i allò canviant.

En aquest context proposem el diàleg disciplinar (Calafell, G et all, 2004)¹ per construir el fenomen des d'un espai de diàleg de disciplines de forma que cada disciplina aporta el seu model per entendre el fenomen, enriquint les altres i el fenomen global. Entenent un diàleg entre disciplines que fugin de la jerarquització

disciplinar, del reduccionisme i que permet aproximar-se als fenòmens en clau complexa sense perdre de vista els contextos particulars. És una forma d'afavorir la construcció d'una visió integral del coneixement que té l'individu sobre el món i en la construcció de la seva identitat individual i cultural.

El taller de consum sostenible parteix de considerar el fenomen de l'aigua com un punt de confluència de tres disciplines: el consum, la sostenibilitat i la dansa; i a partir de la pregunta: *Té el mateix preu un litre d'aigua a Barcelona que a les Illes Canàries?*, es desenvolupen activitats que posen en joc objectius i continguts de les tres disciplines.

Genina Calafell

Equip educatiu de l'Escola del Consum de Catalunya
Agència Catalana del Consum

Desplegament territorial de l'Escola del Consum de Catalunya

- Durant aquest curs escolar 2005-2006, l'Escola del Consum de Catalunya (ECC) posa en funcionament la seva seu territorial. Es tracta d'una iniciativa que aposta per l'equitat territorial i que crea un mecanisme que permetrà a l'alumnat d'Educació Secundària i d'Educació Especial de Catalunya rebre formació en temes de consum. La iniciativa sorgeix durant el segon any de funcionament de l'Escola, amb la voluntat de donar resposta a les demandes de tots aquells centres escolars situats lluny de Barcelona i interessats per l'educació del consum.

D'aquesta manera, l'ECC es consolida en dues línies de funcionament paral·lel, la seu central i la seu territorial, que constitueixen un espai global i gratuït de formació relacionada amb el consum i adreçada a tot el territori català. La seu central continuarà ubicada a Barcelona mentre que la seu territorial es desplaçarà i oferirà formació a la resta de Catalunya.

Es preveu que la seu territorial cobreixi tot el territori català en un horitzó temporal de dos cursos i realitzi estades de durada variable a diferents localitats del territori. D'aquesta manera, l'ECC s'acosta als centres docents seguint el mateix model que la seu central: s'ubica físicament en un punt i els centres educatius s'hi

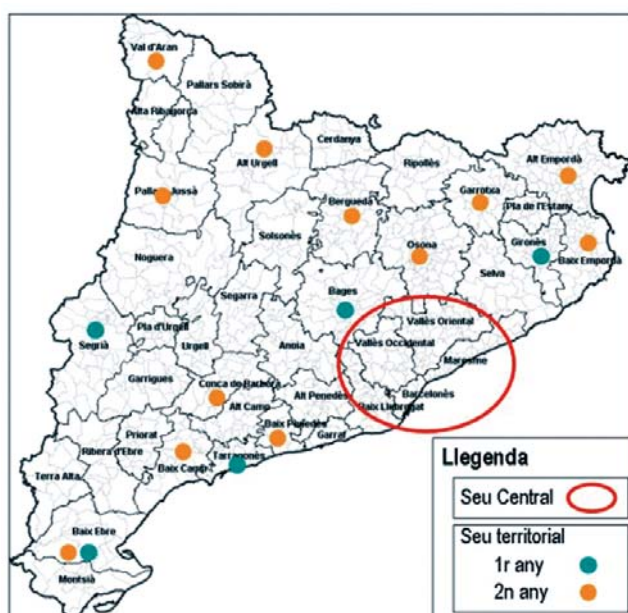
desplacen. Durant el primer any, un equip d'educadors es desplaçarà a les ciutats de Tortosa, Tarragona, Lleida, Manresa i Girona, en estades de 5-7 setmanes. El segon any es cobrirà la resta del territori català i es realitzaran estades més curtes als Consells Comarcals que tinguin conveni amb l'Agència Catalana del Consum.

El funcionament d'aquesta nova proposta de l'Agència Catalana del Consum serà igual al de la seu central: les escoles que ho desitgin podran fer la sol·licitud per Internet a través de l'apartat de l'Escola del Consum de Catalunya de la pàgina web de l'Agència Catalana del Consum (www.consumcat.net), consultant el calendari de dies disponibles i l'oferta d'activitats.

Distribució de la presència del'Escola del Consum de Catalunya a altres demarcacions durant el curs 2005-2006

Mes	Període i presència a cada localitat	Destinació
Octubre	3 octubre – 4 novembre (5 setmanes / 23 dies)	TORTOSA
Novembre		
Desembre	7 novembre – 20 gener (7 setmanes / 35 dies)	TARRAGONA
Gener		
Febrer	23 gener – 10 març (7 setmanes / 35 dies)	LLEIDA
Març		
Abril	13 març – 28 abril (5 setmanes / 24 dies)	MANRESA
Maig		
Juny	2 maig – 16 juny (7 setmanes / 34 dies)	GIRONA

Distribució territorial de L'ECC

Oferta educativa de la seu territorial de l'ECC

Els àmbits d'actuació de la seu territorial seran els mateixos que els de la seu central. L'Escola s'adreça, en primer lloc, a centres d'ensenyament secundari obligatori i centres d'educació especial. A més, també s'atendran les demandes de grups de batxillerat o de cicles formatius i es faran algunes adaptacions sobre els tallers de secundària. En segon lloc, l'equip educatiu oferirà xerrades i seminaris sobre educació del consum a Associacions de Pares i Mares d'Alumnes o als Centres de Recursos Pedagògics que ho sol·licitin.

Els tallers per a alumnes d'ESO pretenen que els joves construeixin el seu model de consum des d'una perspectiva activa, reflexiva i autònoma. Es basen en objectius i continguts curriculars i han estat dissenyats seguint una mateixa estructura, en la qual es pretén que l'alumnat construeixi el seu aprenentatge prenent com a referència les seves idees prèvies.

Amb la voluntat d'oferir una educació del consum comprensiva i atenta a la diversitat, l'Escola també ofereix formació a alumnes amb necessitats educatives especials. Aquesta proposta educativa contempla la integració d'aspectes de la vida quotidiana de l'alumnat i el fenomen del consum des d'una perspectiva de ciutadania.

En els seminaris i xerrades dirigits a docents i pares i mares s'exposen els fonaments conceptuals i didàctics de l'ECC i la seva oferta educativa. Aquestes sessions es fonamenten en el treball del Grup Complex del Departament de Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals de la Universitat Autònoma de Barcelona. Segons aquesta línia d'investigació, l'educació del consum ha d'ajudar la ciutadania a afrontar els reptes de la societat de consum, donant-li eines per a construir una forma pròpia de pensar, sentir i actuar davant dels actes de consum des de principis que permetin entendre la complexitat de la societat en què vivim.

137 Grups d'escolars de 26 Escoles i Instituts de Múrcia participen a «Consumòpolis» Concurs Escolar sobre Consum

- La comunitat autònoma de la Regió de Múrcia ha estat una de les comunitats autònomes d'Espanya amb un índex més alt de participació al concurs escolar sobre consum «Consumòpolis» destinat a escolars de 5è i 6è de primària i 1r, 2n, 3r i 4t d'ensenyament secundari obligatori, amb 137 grups pertanyents a centres escolars i instituts de tota la Regió.

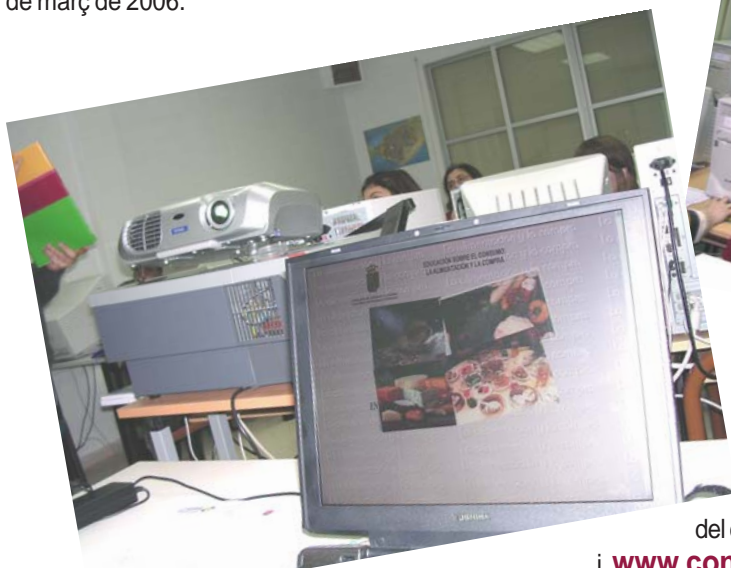
L'objectiu del concurs és el desenvolupament d'una sèrie d'activitats que promoguin, entre els joves, hàbits de consum reflexiu, saludable i crític, que tinguin en compte el respecte al nostre entorn mediambiental i al nostre entorn social, i fomentar així la participació dels centres educatius a través del professorat i dels alumnes, en activitats relacionades amb l'educació del consumidor. Aquest concurs desenvoluparà una de les seves fases a través d'Internet.

Han estat 26 els centres escolars de primària i instituts de secundària que s'han inscrit al concurs:

- > Santa Maria del Carmen (Múrcia). 4 Grups.
- > IES Juan Sebastián el Cano (Cartagena). 11 Grups.
- > IES Príncipe de Asturias (Lorca). 3 Grups.
- > Escola Samaniego (Alcantarilla). 1 Grup.
- > CEIP Fontes (Torre Pacheco). 2 Grups.
- > CEIP Vega del Segura (Ribera de Molina). 2 Grups.
- > IES Vega del Argos (Cehegín). 10 Grups.
- > IES Sierra Minera (La Unión). 6 Grups.
- > IES Emilio Pérez Piñero (Calasparra). 15 Grups.
- > Escola Cipriano Galeo (La Ñora). 12 Grups
- > IES Gerardo Molina (Torre Pacheco). 2 Grups.
- > Escola José Alcolea Lacal (Archena). 10 Grups.
- > CEIP Tierno Galván (Totana). 10 Grups.
- > Escola Madre Esperanza (Siscar). 3 Grups.
- > Escola Santa Isabel (Alquerías). 6 Grups.
- > IES Vega del Tader (Molina). 6 Grups.
- > CEIP Vicente Medina (Cartagena). 1 Grup.
- > IESO. La Paca (Lorca). 2 Grups.
- > Escola Cristo Crucificado (Mula). 8 Grups.
- > IES Mariano Baquero Goyanes (Múrcia). 6 Grups.
- > Escola Cervantes (Caravaca). 2 Grups.
- > Escola Jose Escudero (Valladolises). 2 Grups.
- > Escola Miguel Medina (Archena). 3 Grups.
- > Escola Las Pedreras (Calasparra). 5 Grups.
- > IES Infante Don Juan Manuel (Múrcia). 3 Grups.
- > IES Rector Francisco Sabater (El Cabezo de Torres). 2 Grups.

La Direcció General de Consum, avaluarà els treballs i seleccionarà els guanyadors de l'àmbit territorial de la Regió de Múrcia en cadascun dels nivells de participació, i lliurarà els premis coincidint amb la celebració del Dia Mundial del Consumidor, el 15 de març de 2006.

Els guanyadors de cada comunitat autònoma participaran en la fase nacional.

Per obtenir informació sobre el desenvolupament del concurs, enllaceu amb www.murciaconsumo.com i www.consumopolis.com

Es crea la comissió mixta entre Consum i Educació per actuar a les escoles

Amb la finalitat de seguir treballant amb els escolars de la nostra Regió en matèria de consum, i formar els nens, nenes i joves en un consum responsable i respectuós amb el medi ambient, les Conselleries de Turisme, Comerç i Consum i la d'Educació i Cultura han constituït la **Comissió de Coordinació en matèria de promoció de l'educació del consumidor als centres docents no universitaris**.

A la primera reunió, es va aprovar el programa d'educació del consumidor en centres docents no universitaris per al curs 2005/06. Les activitats de consum es realitzaran en la totalitat dels municipis de la Regió i se'n beneficiaran més de 60.000 alumnes.

Els tallers i activitats, que es realitzen a les Escoles de la Regió, tractaran sobre temes com l'etiquetatge de productes alimentaris, publicitat i consum, consum responsable, consum sostenible, productes electrònics i videojocs, el joc com a recurs educatiu, mitjans de comunicació o prevenció del consum compulsiu.

Jornades Regionals d'Educació per al Consum

- La Conselleria de Governació de la Junta d'Andalusia en col·laboració amb la Conselleria d'Educació organitzen les Jornades d'Educació per al Consum, dirigides al professorat d'Educació Primària, Secundària i de Persones Adultes d'Andalusia. L'objectiu d'aquestes Jornades és facilitar al professorat informació i coneixements relacionats amb el tema del consum, ja que l'Educació per al Consumidor està present en el currículum escolar com a eix transversal.

Les Jornades d'aquest any tenen com a tema «El Consum en la Societat de la Informació» i s'ha escollit aquest tema per la gran influència que té la introducció de les noves tecnologies de la informació en la societat i en els consumidors de totes les edats. Els educadors hauran de propiciar, mitjançant la seva tasca educativa, el pas d'una societat de la mera informació a la societat del coneixement.

Durant les Jornades es reflexionarà sobre les circumstàncies que envoltaran la societat de la informació en els propers anys: el desenvolupament i creuament permanents de les noves tecnologies, la introducció constant en el mercat de nous productes i serveis

amb una enorme capacitat de fascinació, la globalització de la societat de la informació i els desequilibris entre països (i d'alguns col·lectius), etc. També advertirem l'existència d'alguns riscos i perills, que sorgeixen quan es produeix un ús inadequat de les noves tecnologies, especialment en la protecció del dret a la intimitat i dels interessos econòmics.

Les Jornades es van celebrar a la Vila Turística de Priego de Còrdova, compten amb dues edicions, la primera durant el 25 i 26 de novembre de 2005, i la segona que va tenir lloc el 2 i 3 de desembre de 2005.

Certamen Andalucía Aprenem a Consumir

- La Direcció General de Consum de la Conselleria de Governació organitza durant el curs escolar 2005-06, en col·laboració amb la Direcció General d'Ordenació i Avaluació Educativa de la Conselleria d'Educació, el IV Certamen Andalucía Aprenem a Consumir. El tema central serà el mateix de les Jornades Regionals d'Educació per al Consum: «El Consum en la Societat de la Informació». L'objectiu és que ambdós esdeveniments s'ajudin mútuament i formin un conjunt unitari.

El Certamen està dirigit a grups d'alumnes dels centres educatius de la Comunitat Autònoma Andalusia, formats per un mínim de 5 alumnes i un màxim de 30, d'edats compreses entre 10 i 16 anys, coordinats per un professor del centre. El professorat, que hagi participat a les Jornades Regionals realitzades amb anterioritat al Certamen, pot utilitzar la formació i coneixements que hi hagi adquirit.

La finalitat del IV Certamen és que els grups d'alumnes preparin el tema «El Consum a la Societat de la Informació», amb materials que puguin ser presentats a altres grups. Es puguin utilitzar amb aquesta finalitat un o diversos suports didàctics: cartells, fullets, vídeos, DVD, murals, fitxes, jocs, articles de premsa, pàgines web, etc. Els límits són els recursos i la creativitat de cada grup.

Els tres millors treballs presentats rebran premis en metàl·lic per al centre educatiu i altres detalls per als alumnes premiats. Alguns dels treballs o materials presentats al Certamen, poden arribar a publicar-se posteriorment, si la difusió en resulta molt interessant.

Les inscripcions per al IV Certamen es realitzaran abans del 24 de gener de 2006 i el lliurament dels treballs es farà abans del 20 d'abril de 2006.

Em complau dirigir-me per primera vegada als lectors de la revista «Xarxa» amb motiu de la incorporació de la Comunitat Autònoma Andalusia a la Xarxa Europea d'Educació al Consumidor, a través de la Conselleria de Governació, unitat a la qual està adscrita la Direcció General de Consum.

El dia 27 d'octubre vam fer realitat la iniciativa que ens vam proposar, a principis d'any, d'integrar-nos a la xarxa educativa europea, ja que entenem que amb aquesta mesura afegim un plus de qualitat al conjunt de mesures que en matèria d'educació per al consum es desenvolupen a Andalusia. Des de la Direcció General de Consum entenem que a través de l'educació tenim l'oportunitat de revisar els models de consum. Una revisió que ha de realitzar-se en l'àmbit individual i col·lectiu. Tots i cadascun de nosaltres incidim d'una manera directa, a través dels actes de consum, en el nostre entorn familiar, econòmic, social o mediambiental. El consum és un fet social objectiu que implica tota una sèrie de comportaments i actituds subjectives que condicionen la qualitat de vida, i als quals el consumidor, la societat i les institucions públiques han de donar resposta, i en aquest context l'educació i la informació són els elements essencials per dissenyar una política integral de protecció al consumidor que faciliti la presa de decisions autònomes i responsables en l'àmbit del consum, el coneixement de les relacions positives que han d'existir entre consum i ecologia, l'esforç solidari davant la contaminació i el desenvolupament d'hàbits d'estalvi dels recursos naturals escassos, i desenvolupar una actitud crítica i comprensiva pel que fa al llenguatge publicitari, així com aprendre a realitzar un ús adequat i responsable dels productes i serveis de consum.

Per tot això, des d'Andalusia volem compartir amb tots els membres de la xarxa les iniciatives, mesures i materials que ens permetin seguir avançant en l'educació per al consum. Les actuacions que hem desenvolupat al llarg de tots aquests anys, sempre en estreta col·laboració amb la Conselleria d'Educació, han volgut donar resposta a la demanda real dels alumnes i professors d'educació primària, secundària i d'adults, amb l'organització anual de les Jornades Regionals d'Educació per al Consum, així com el Certamen Andalús Aprenem a Consumir. Hem de destacar, així mateix, la quantitat i qualitat de materials didàctics i publicacions relatives a l'educació per al consum, els destinataris principals dels quals són els centres educatius, les Associacions de Consumidors i les Oficines Municipals d'Informació al Consumidor. L'any 2006 està previst que s'editi un DVD amb la corresponent guia didàctica sobre «el consum en la Societat de la Informació».

No vull finalitzar sense destacar l'aposta clara i decidida que es realitza des de la Xarxa, per les entitats locals, en establir el compromís dels nous membres d'Informació al Consumidor. Els Ens Locals, com administracions més properes al ciutadà, són un eix important en les polítiques de consum de la Conselleria de Governació, que treballa l'impuls del paper de l'Administració Local en la Defensa i Protecció dels Consumidors.

Isabel María Cumbre Guil
Directora General de Consum

La ciutat autònoma de Melilla s'incorpora a la XARXA d'Educació del Consumidor

Aprenent a ser CONSUMIDOR

- Des del curs 1999-2000 l'Educació en Consum es tracta en els Centres Escolars de Melilla, com a contingut transversal, dins les activitats complementàries o extraescolars a través del Projecte «APRENT A SER CONSUMIDOR» que s'estén als diferents cicles d'Educació Infantil, Primària i Secundària.

La Conselleria de Benestar Social i Sanitat, a través de la Viceconselleria de Sanitat i Consum, considera prioritari fer efectiu el dret a la formació i educació inclòs a la Llei 26/1984, de 19 de juliol, General per a la Defensa dels Consumidors i Usuaris. Amb aquesta finalitat i dins el projecte esmentat, presenta anualment als Centres Escolars programacions d'activitats educatives en consum amb l'objectiu de continuïtat i reforçament.

Acolliment i als Centres d'Educació Especial.

Aquest material didàctic i els concursos són editats i finançats per la Conselleria de Benestar Social i Sanitat, i són oferts gratuïtament a les escoles.

Per aconseguir aquests objectius es dota els Centres amb:

- > Material didàctic (contes didàctics, relats, unitats didàctiques, còmics, bases de concursos i material audiovisual).
- > La realització de jornades, ponències i tallers a càrrec de tècnics especialitzats.
- > La convocatòria anual de tres modalitats de Concursos Locals destinats als tres cicles educatius (Infantil, Primària i Secundària).
- > Material, activitats educatives adaptades i concursos als Centres de Reforma i

Entre d'altres, s'han publicat les unitats didàctiques següents: «Anem al súper» i «Les aventures de l'Euro punt Ja»; els contes «Bon dia senyor Euro, adéu senyora Pesseta», «La goma fantàstica», «Beatriu al país de les llaminadures», «Consumidors amb problemes –Viatge a través de la televisió», «Consum en cinc minuts».

Com a activitat nova es destaca l'experiència de fer arribar l'educació en consum als joves del Centre de Reforma «Baluarte de San Pedro». Experiència que es va allargar durant dos mesos durant els quals vam compartir vivències, cultures, necessitats, solidaritat i conceptes bàsics de consum.

Aquesta experiència única es va plasmar en el llibre «Vivències» publicat per la Viceconselleria de Sanitat i Consum.

VI JORNADES D'EDUCACIÓ en consum per al curs 2005-2006

- Per al present curs la Viceconselleria de Sanitat i Consum ha presentat la programació corresponent emmarcada dins les VI Jornades d'Educació en Consum, amb activitats dirigides als 15 Centres d'Educació Primària i els 9 Centres de Secundària, així com als Centres d'Acolliment i Reforma de la nostra ciutat.

Les Jornades s'adaptaran per ser realitzades en els Centres de Reforma i Acolliment.

Les activitats van destinades:

- > Al segon cicle d'Educació Primària, amb la joguina didàctica «El fantàstic món de la joguina», el concurs de redacció «La joguina, etiquetatge i fabricació justa» i els tallers amb projecció «Juga i consumeix, però... segur!».
- > Al primer i segon cicle d'Educació Secundària, amb el relat didàctic «Rebel·lió de les màquines», el concurs de relat, article periodístic o mural «Ús responsable de les noves tecnologies», i les ponències amb projeccions «El món virtual».
- > A la celebració del Dia Mundial del Consumidor, amb el còmic «Eti – llentia roquera», amb l'objectiu de fomentar en els joves consumidors el consum de llegums i l'alimentació equilibrada.

La metodologia de contes i relats pedagògics completats amb tallers i ponències fan que la Conselleria de Benestar Social i Sanitat faci arribar l'educació en consum a l'alumnat, professorat i famílies, amb l'objectiu principal d'aconseguir consumidors responsables, objectius, crítics, justos, solidaris i sensibilitzats amb el medi ambient.

Per això, la incorporació a la Xarxa d'Educació del Consumidor suposa un avanç important en l'assoliment comú d'aconseguir en un futur millors consumidors, millors ciutadans, en definitiva millors éssers humans.

L'institut d'educació Secundària Juan Antonio Fernández ha estat el primer dels centres de Melilla a sol·licitar l'adhesió a la Xarxa D'educació del Consumidor.

Educació per al consum

El centre d'Educació Especial Isterria ha desenvolupat un projecte d'educació per al consum dirigit a alumnes d'entre 12 i 15 anys amb discapacitat mental mitjana-moderada. L'experiència pretén millorar la seva capacitat perquè es desenvolupin per ells mateixos en un àmbit tan quotidià com és el del consum, i facilitar-los estratègies, habilitats i recursos sobre hàbits autònoms i responsables.

El projecte, que ha obtingut una subvenció de 2.500 euros del **Servei de Consum del Govern de Navarra**, ha beneficiat una vintena de nois i noies i ha comptat amb la implicació directa de quatre docents del centre. Els professors: Enrique Cruaños, losune Elbusto, Josefina Turrillas i Belén Alquegui destaquen l'enfocament globalitzador del programa, el vincle amb les diferents àrees curriculars i el caràcter teòric i pràctic, tenint en compte a més que els objectius s'adaptin a les necessitats concretes de cada participant.

Concretament, s'han treballat cinc blocs: la compra, els diners i els bancs; l'alimentació, la salut i la seguretat; la publicitat, els jocs, les joguines i el material escolar; l'ecologia, el reciclatge i el tractament d'escombraries, i, en cinquè lloc, el serveis de la comunitat, oci i temps lliure.

L'adquisició de coneixements i destreses en totes aquestes matèries es duu a terme mitjançant activitats concretes pròpies de la vida quotidiana. De fet, segons recorden les professores, el programa va sorgir de «la necessitat que tenen els nostres alumnes de relacionar les seves vivències amb les seves experiències escolars, mitjançant la introducció en els currículums d'una sèrie de temes que estan vius a la societat». Un camp tan transcendent com el del consum requeria una resposta educativa.

El projecte és aquesta resposta. Se sustenta en una metodologia activa, que pretén afavorir la motivació de l'alumne a partir de les seves pròpies experiències, i proporcionar-li aprenentatges que tinguin aplicacions reals i fomentin l'autodeterminació. La varietat d'activitats, l'augment progressiu de la dificultat i la coordinació amb altres professionals del centre i les famílies, són altres notes que defineixen el mètode.

Els objectius determinen, d'una banda, la programació ordinària de les aules a través de les corresponents unitats didàctiques, però també es tradueixen en activitats específiques al voltant del consum: sortides a una bodega i una formatgeria, tallers sobre reciclatge i llar.

Així mateix, consta de dos programes que completen la idea general del Projecte. D'una banda, el quadernet «Coneixem Pamplona i els seus mercats», que té com a finalitat bàsica que els alumnes arribin a conèixer i utilitzar els recursos de la comunitat. Per a ells es realitzen cinc sortides a Pamplona i a la comarca, i a través d'un quadernet descobreixen els llocs més emblemàtics. A totes les sortides es duu a terme un pla d'activitats que queda registrat en el quadern esmentat anteriorment i, com a element més innovador i atractiu de tot el projecte, la creació d'una empresa.

Aquesta nova iniciativa va involucrar catorze alumnes de tretze a quinze anys que es van convertir en una mena de cooperativistes de la firma «Del blanc al vermell». Inicialment, després de l'obligat anàlisi de mercat per concretar quina seria la dedicació de la nova empresa, van decidir que produïrien articles artesanals destinats a la venda amb vista als *Sanfermines*, d'aquí el nom de la iniciativa. Aquests plans van canviar quan Caja Navarra, promotora de la Fundació que apadrina el centre, els va encarregar 2.000 clauers amb el seu logotip. Una comanda tan important obligava a reorientar la previsió de la producció i a encarregar-se'n en exclusiva.

Tal com destaquen les professores, els alumnes es van mostrar molt il·lusionats amb la idea i motivats des del principi. Van haver de seguir totes les passes que requereix la constitució d'una empresa, incloses la creació d'un logotip, l'edició de la papereria de la firma, la campanya publicitària de llançament, la petició d'un crèdit, l'obertura d'un compte... Tot això de manera real, sense simulacions.

Segons l'opinió d'Alquegui i Turrillas, la clau de l'èxit d'aquest projecte i de la gran acceptació que ha tingut entre els alumnes és, precisament, la seva concreció. Segons assenyalen les docents, «al llarg de tot el programa es van mostrar motivadíssims, perquè són coses que les fan ells mateixos, que tenen un resultat i un benefici per a ells». Els guanys es van destinar a la compra d'un ordinador per a les aules i a sufragar un berenar per a tots els participants.

Les professores destaquen, a més, que «tots s'han implicat en tots els processos d'alguna manera», començant per les diferents fases de la producció dels clauers i la resta d'articles.

Però també a l'hora de respondre als imprevistos, com la partida defectuosa de llot –material amb el qual es van confeccionar els clauers– que van rebre, a causa de la qual van haver de reclamar al comerç proveïdor.

La mateixa transcendència que la creació d'aquesta empresa tingueren la resta d'unitats didàctiques del projecte, recolçades amb activitats i tallers dins l'aula i amb excursions i visites temàtiques.

La resta d'unitats didàctiques del projecte, que es basaven en activitats i tallers dins de l'aula i en excursions i visites temàtiques, no van tenir menys transcendència que la creació d'aquesta empresa.

A través d'aquestes unitats van treballar el maneig de monedes i bitllets, van realitzar accions relacionades amb la compra de béns i serveis, van conèixer el funcionament bàsic dels bancs i caixes d'estalvi i van aprendre diverses qüestions sobre els aliments, els electrodomèstics o els medicaments, entre altres recursos d'ús quotidià.

A més, van poder aprofundir en assumptes com les ofertes, la publicitat en els diferents mitjans de difusió, el comerç just, els valors ecològics, el reciclatge i la recuperació de materials, els tipus d'energia, els models d'oci, les dotacions bàsiques d'una comunitat o el maneig de guies en general i guies de carrers.

Segons el parer de les tutores, durant el passat curs i gràcies a l'aplicació d'aquest projecte es va evidenciar més que mai la importància que els alumnes «aprenquin a moure's en el seu entorn, que ells mateixos busquin solucions als problemes quotidians, perquè sovint els donem tot fet».

Aplicació pràctica dels aprenentatges

El projecte d'educació del consum s'emmarca en el model

d'intervenció que desenvolupa l'èstria des de fa diversos cursos. Els continguts i activitats de cada any acadèmic versen sobre un tema monogràfic, en aquesta ocasió el consum. En els cursos anteriors les àrees escollides han estat la seguretat vial i el medi ambient.

Segons les paraules d'Alquegui i Turrillas, el desenvolupament del programa sobre consum ha resultat «molt educatiu i instructiu», com ho corrobora l'actitud i disposició dels alumnes participants, satisfets també de la feina realitzada. Aquest fet porta les docents a reforçar la seva convicció que el model de temes monogràfics és un encert. «Crec –indica Turrillas– que aprenen més si tenen un tema com a eix central del curs, és un mètode que conté alguna cosa que fa que es motivin més».

Ambdues es confessaven «entusiasmades» amb aquesta forma de treballar, més orientada a l'aplicació pràctica dels aprenentatges que a la mera adquisició de coneixements. Segons assenyalen, aquest model d'intervenció va sorgir de «la necessitat d'oferir continguts específics i aplicables al 'món real', perquè al cap i a la fi l'aula no deixa de ser una aula. Al carrer ningú no els dirà 'té llapis i paper i suma dos més dos', els demanaran lògicament altres coses, més pràctiques».

Objectius generals del projecte

- >Capacitar els alumnes en les habilitats necessàries per aconseguir una autonomia plena.
- >Que comprenguin i produeixin missatges orals i escrits adequats a cada context.
- >Que coneguin el seu entorn immediat.
- >Ajudar-los a prioritzar el ser sobre el tenir.
- >Que aprenquin a gaudir i cuidar els béns propis i comuns.
- >Dotar-los de recursos per practicar l'anàlisi, la crítica i la discussió sobre els fets de consum i per resoldre els problemes que hi estan relacionats.

>CANTÀBRIA_ Organisme: Escola Europea de Consumidors del Govern de Cantàbria **Adreça:** C/ Nicolás Salmerón 7, 39009 Santander **Telèfon:** 942 210600 **Fax:** 942 210867 **C/e:** escuela@infoconsumo.es **Persona de contacte:** Nieves Álvarez

>ASTÚRIES_ Organisme: Agència de Sanitat Ambiental i Consum del Principat d'Astúries **Adreça:** C/ Santa Susana, 20, 2n, 33007 Oviedo **Telèfon:** 985 108303 **Fax:** 985 108310 **C/e:** rafaelgb@princast.es **Persona de contacte:** Rafael González del Busto

>COMUNITAT VALENCIANA_ Organisme: Direcció General de Seguretat Industrial i Consum de la Generalitat Valenciana **Adreça:** C/ Colón 32, 46004 València **Telèfon:** 96 3184224 **Fax:** 96 3184217 **C/e:** lopez_mjorod@gva.es **Persona de contacte:** Mª José López Ródenas

>GALÍCIA_ Organisme: Institut Gallec de Consum. Xunta de Galícia **Adreça:** Plaza de Europa, 10 A, 2n, 15703 Santiago de Compostela **Telèfon:** 981 534410 **Fax:** 981 522129 **C/e:** esther.alvarez.fernandez@xunta.es **Persona de contacte:** Esther Álvarez Fernández

>CASTELLA-LA MANXA_ Organisme: Direcció General de Consum de la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa **Adreça:** C/ Berna, 1, 4t, 45071 Toledo **Telèfon:** 925 284530 **Fax:** 925 226206 **C/e:** asalcedo@jccm.es **Persona de contacte:** Alejandro Salcedo Aznal

>PAÍS BASC_ Organisme: Direcció de Consum del Govern Basc **Adreça:** C/ Donostia núm. 1, 01010 Vitòria **Telèfon:** 945 019924 **Fax:** 945 019947 **C/e:** n-ribado@ej-gv.es **Persona de contacte:** Nekane Ribado Vitorica

>EXTREMADURA_ Organisme: Direcció General de Consum i Salut Comunitària de la Conselleria de Sanitat i Consum de la Junta d'Extremadura **Adreça:** C/ Juan Pablo Forner, 9, 1a planta 06800 Mèrida (Badajoz) **Telèfon:** 924 008525 **Fax:** 924 008550 **C/e:** ana.grande@sc.juntaex.es **Persona de contacte:** Ana Grande Murillo

>MADRID_ Organisme: Direcció General de Consum de la Comunitat de Madrid **Adreça:** C/ Ventura Rodríguez, 7, 4t 28008 Madrid **Telèfon:** 91 5803383 **Fax:** 915803338 **C/e:** elena.pleite@madrid.org; angel.escolar@madrid.org **Persona de contacte:** Elena López Pleite

>ARAGÓ_ Organisme: Direcció General de Consum del Govern d'Aragó **Adreça:** Avda. Pablo Gargallo,3, 1a Planta, 50071 Saragossa **Telèfon:** 976 714792 **Fax:** 976 715609 **C/e:** formacion.consumo@aragon.es **Persona de contacte:** Francisca Pérez Jiménez

>CASTELLA I LLEÓ_ Organisme: Direcció General de Salut Pública i Consum de la Junta de Castella i Lleó **Adreça:** Paseo Zorrilla,1, 47007 Valladolid **Telèfon:** 983 413196 **Fax:** 983 412538 **C/e:** heralvca@jcyll.es **Persona de contacte:** Carmen Herrero Álvarez

>LA RIOJA_ Organisme: Direcció General d'Educació i Direcció General d'Ordenació i Desenvolupament Econòmic del Govern de la Rioja **Adreça:** C/ Marqués de la Ensenada, 15, baixos (entrada per Alba de Castro) / 26071 Logroño **Telèfon:** 941 291203 **Fax:** 941 291712 **C/e:** consumo.formacion@larioja.org **Persona de contacte:** Mª José Gómez de Segura Martínez

>TENERIFE_ Organisme: Conselleria de Desenvolupament Econòmic, Comerç i Ocupació de l'Ajuntament de Tenerife **Adreça:** Plaza de España, s/n Edifici Annex, 38003 Santa Cruz de Tenerife **Telèfon:** 922 314501 **Fax:** 922 239979 **C/e:** Idominguez@cabtfe.es **Persona de contacte:** Luis Domínguez Rodríguez

>CATALUNYA_ Organisme: Agència Catalana del Consum **Adreça:** Gran Via Carles III, 105 B-I, 08028 Barcelona **Telèfon:** 93 5566710 **Fax:** 93 5566711 **C/e:** aula@consumcat.net **Persona de contacte:** Julià Guimerà Gargallo

>MÚRCIA_ Organisme: Direcció General de Consum de Múrcia **Adreça:** Ronda Levante, 11, 30071 Múrcia **Telèfon:** 968 366815 **Fax:** 968 366817 **C/e:** mrosa.sancho@carm.es **Persona de contacte:** Maria Rosa Sancho Celdrán

>ANDALUSIA_ Organisme: Direcció General de Consum d'Andalusia **Adreça:** Plaza Nueva, 4, 41011 Sevilla **Telèfon:** 955 041231 **C/e:** melena.suarez@juntadeandalucia.es **Persona de contacte:** Elena Suárez Mariscal

>MELILLA_ Organisme: Direcció General de Sanitat i Consum de Melilla **Telèfon:** 952 699271 **Fax:** 952 699272 **C/e:** mangos01@melilla.es **Persona de contacte:** Mª Dolores Angosto Sánchez

>NAVARRA_ Organisme: Direcció General d'Indústria i Comerç de Navarra **Adreça:** Parque de Tomás Caballero, 1 – 2a planta, 31005 Pamplona **Telèfon:** 848 427739 **Fax:** 848 42 35 87 **C/e:** bberruac@cfnavarra.es **Persona de contacte:** Blanca Berruete Cilveti

RESSENYES

Edició del material didàctic «Contes amb tu»

Diverses comunitats autònomes de la XARXA han editat el material didàctic «Contes amb tu» (*Cuentos contigo*) dirigit a Educació Infantil i Educació Especial. Aquest material és útil per al desenvolupament de capacitats sensorials en relació amb el consum dins el currículum escolar.

Està integrat per:

> Un llibre que inclou 5 contes: L'aniversari de la Rita; En Ramon se'n va de compres; El jersei de l'arc de Sant Martí; La princesa futbolista; En Pepe i la caixa màgica.

> Una guia didàctica amb propostes d'activitats per a cadascuna de les pàgines dels 5 contes.

> 4 fitxes per retallar i compondre un trencaclosques amb els personatges dels contes.

Els temes que es tracten són els següents:

> **L'habitatge:** hàbits adequats en la utilització dels estris domèstics.

> **La compra:** començar a entrenar-se en l'acte de la compra.

> **La roba i les sabates:** la utilització en les quatre estacions de l'any i iniciar-se en les etiquetes i les marques.

> **Els diners i l'estalvi:** conèixer la utilització dels diners i començar a entrenar-se en l'ús racional.

> **Joguines i material escolar:** tipus, materials i productes alternatius, així com la seva correcta utilització.

CONSUMÓPOLIS

El joc Consumòpolis s'integra en el concurs escolar «Consum Responsable»,

organitzat per l'Institut Nacional del

Consum i les comunitats autònomes. Hi participaran centres de 15 comunitats autònomes, 1.140 professors i 5.700 alumnes. Té per objectiu sensibilitzar els escolars sobre la importància de les seves decisions com a consumidors en l'adquisició de béns i en la utilització de serveis.

Per a més informació:

www.consumopolis.com i www.infoconsumo.es/consumopolis

ETI: La mascota dels joves consumidors

Per sisè curs consecutiu la Conselleria de Benestar Social i Sanitat celebrarà el Dia Mundial del Consumidor 2006, amb prop de 3.000 escolars de Melilla, i els obsequiarà amb el còmic «Eti». Personatge que ensenya a joves i adults a través de les seves «disfresses» a interpretar els aliments més propers. En aquest curs 2005-2006 es presenta «Eti, l'entia roquera» per incentivar el consum d'un dels aliments per excel·lència de la nostra dieta mediterrània.

Fins avui, la Conselleria ha publicat «Eti cacau», «Eti iogurt», «Eti suc», «Eti natilles» i «Eti espinacs», amb l'objectiu prioritari de fomentar una alimentació equilibrada, que eviti trastorns alimentaris.

Convocatòria del Programa d'Educació del Consumidor en l'Escola per al curs 2005/2006"

La Direcció General de Seguretat Industrial i Consum ha remès a tots els centres educatius de la Comunitat Valenciana el quadern informatiu del Programa d'Educació del Consumidor a l'Escola per al curs 2005/2006, programa que compta amb el suport de la Conselleria d'Educació.

El professorat podrà optar entre més de 35 recursos i materials didàctics diferents per abordar a l'aula projectes d'educació del consumidor, amb noves propostes didàctiques que s'han incorporat per a aquesta edició, com són els materials «Contes amb tu» (*Cuentos contigo*), taller «Les comunitats de veïns: conflictes i respostes» i el taller «Els cosmètics: projecte 'Consa3'». També podran accedir a subvencions per desenvolupar projectes d'investigació educativa en aquesta matèria.

Saló de la Infància

També durant aquest Nadal 2005-06, l'Escola del Consum de Catalunya serà present al Saló de la Infància que se celebrarà al recinte firal de Montjuïc durant els dies 27 de desembre a 4 de gener.

En aquesta ocasió les activitats giraran entorn del lema «Consumim a Catalunya». Des d'aquesta perspectiva volem aprofundir en l'origen dels productes que consumim a casa nostra; és a dir, estudiem el productes de proximitat (les denominacions d'origen catalanes que consumeixen els infants) i els productes (més coneguts pels nens/es) que venen d'arreu del món, ahora que ens plantejem quines característiques té l'obtenció d'aquests productes fent referència als principis inspiradors del «comerç just».

